

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

2 juli 2003

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen
in het kader van “Toerisme voor Allen”**

HOORZITTINGEN

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Veerle Declercq en de heer Jan Laurys**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys, Eddy Schuermans, Paul Van Malderen ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Jan Penris, Roland Van Goethem ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau, Jul Van Aperen ;

de heren Jean Geraerts, Miel Verrijken, Frans Wymeersch ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Leo Peeters ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1461 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Advies van het Kinderrechtencommissariaat

– Nr. 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. HOORZITTING VAN 4 FEBRUARI 2003	4
I.1. Uiteenzetting door de heer Orlandini, voorzitter van de werkgroep Toerisme voor Allen, Vlaamse Raad voor Toerisme, en door de heer Wouters, voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad	4
I.2. Uiteenzetting door mevrouw De Smet, Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT), door de heer Van Kelst, Vlaamse Jeugdherbergcentrale (VJH), en door de heer Vandendriessche, algemeen secretaris Vakantiegenoegens	8
I.3. Uiteenzetting door de heer Ghijssels, Infopunt Toegankelijk Reizen	15
II. HOORZITTING VAN 6 FEBRUARI 2003	18
II.1. Uiteenzetting door de heer Vanseveren, administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen	18
II.2. Uiteenzetting door de heer Meert, beheerder van het 'Jagershuis', door de heer Schreurs, Sporta, en door de heer Victoor, De Lork	20
II.3. Uiteenzetting door de heer Antoon Van Eeckhout, gedelegeerd beheerder van de Vereniging van Vlaamse reisbureaus	24
II.4. Uiteenzetting door de heer Glorieux, Federatie van de Toeristische Industrie (FTI), en door de heer De Bouw, secretaris-generaal Horeca-Vlaanderen	25
II.5. Uiteenzetting door de heer van Mierlo, Vlaamse Federatie voor Hoeve- en Plattelandstoerisme	27

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 4 en 6 februari 2003 hoorzittingen gehouden over het ontwerp van decreet betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van 'Toerisme voor Allen'.

I. HOORZITTING VAN 4 FEBRUARI 2003

I.1. Uiteenzetting door de heer Orlandini, voorzitter van de werkgroep Toerisme voor Allen, Vlaamse Raad voor Toerisme, en door de heer Wouters, voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad

De heer Orlandini : Wij juichen de overgang van het koninklijk besluit van 24 december 1980 naar dit ontwerp van decreet toe. Men probeert op die manier immers de spanningen tussen het commerciële en het sociale toerisme weg te werken.

Eenzijds worden de centra voor sociaal toerisme voortaan direct gesubsidieerd. Vroeger beslisten de koepels over de subsidies, maar deze instanties worden weggelaten. Anderzijds richt men zich tot de doelgroepen, wat een belangrijke aanzet is tot een gericht sociaal toerisme. Toen men in 1936 het vakantiegeld invoerde, hebben de vakbonden en mutualiteiten de arbeiders geleerd met vakantie te gaan. Wij zijn van oordeel dat die taak vervuld is.

In dit ontwerp van decreet heeft men het over een sociaal-economisch aanvaardbare prijszetting. De winstmarges in de toeristische sector zijn heel klein als gevolg van de hoge BTW, de zware investeringen en de loonlasten. Bovendien is de bezetting van de vakantiecentra niet eenvoudig. Zelfs voor commerciële bedrijven is het moeilijk om rendabel te werken.

We hebben ook een aantal vragen. Voorziet dit ontwerp van decreet in voldoende subsidies? Men richt zich immers tot specifieke doelgroepen met een beperkte financiële draagkracht.

Dertig percent van de Vlaamse bevolking gaat niet met vakantie. Maar heeft men ooit grondig onderzocht wie die mensen precies zijn? Waarom gaan ze niet op vakantie? Vanwege gezondheidsproblemen, financiële problemen of sociale problemen? We moeten er absoluut zeker van zijn dat we de groep van dertig percent daadwerkelijk bereiken. Wij twijfelen immers aan de gebruikte definitie.

In het projectvoorstel had Toerisme Vlaanderen het over de sociaal-culturele groepen. We vinden die niet in het ontwerp van decreet terug. De doelgroepen gezinnen en senioren zijn te algemeen.

Dagtoerisme is een goed alternatief voor verblijfsvakanties voor mensen die het niet breed hebben. In het ontwerp van decreet vinden we echter niets terug over het stimuleren van dagattracties. Recreatieparken zijn nochtans heel drempelverlagend. Ze worden vaak uitgebaat door VZW's met een lokale of provinciale inbreng. De Vlaamse steunmaatregelen zijn bovendien te diffuus. De Zoo van Antwerpen en Technopolis krijgen aanzienlijke steun, terwijl Bokrijk niets krijgt.

Men is niet heel duidelijk over jeugdtoerisme. Er is sprake van een charter, maar dat heeft de Vlaamse Raad voor Toerisme niet behandeld. Op kabinetsniveau is er nauw overleg geweest, maar tussen de Jeugdraad en de Vlaamse Raad voor Toerisme is er geen overleg gepleegd. Daardoor hebben wij het niet altijd over hetzelfde. Ook de Jeugdraad wijst op het verschil tussen de centra van het C-niveau en de centra van het A- en B-niveau. Men zal duidelijk moeten uitmaken welke verblijven onder jeugdtoerisme vallen en welke onder jeugdwerkbeleid.

Men heeft het over niet-commercieel, niet-consumptief toerisme en over socio-economische prijszetting. Wij vrezen dat deze vorm van toerisme nooit rendabel zal worden. Zonder bijkomende subsidies zullen deze initiatieven vrij snel verdwijnen. Hetzelfde geldt voor jeugdtoerisme in de kleinschalige centra.

In artikel 3 merken wij een tegenstrijdigheid. Openlucht recreatieve bedrijven moeten eerst een vergunning krijgen van Toerisme Vlaanderen. Daarnaast pas kunnen ze nog het label Toerisme voor Allen aanvragen. Logiesverstreckende bedrijven kunnen kiezen. Aan welke criteria inzake veiligheid, hygiëne en comfort moet men in dat geval beantwoorden?

Wij hebben vroeger al gesteld dat elk toeristisch verblijf moet beantwoorden aan de minimumcriteria van de O-categorie zoals bepaald in het decreet inzake logiesverstreckende bedrijven. Dat kan nader bepaald worden in een kaderdecreet. Vlaamse uitzonderingsmaatregelen voor tijdelijke jeugdverblijven kunnen we wel aanvaarden.

Artikel 4 handelt over de sociaal-economische prijszetting. Vroeger was een prijsniveau van 75 procent van een vergelijkbaar commercieel initia-

tief in de omgeving verplicht. Uit mijn eigen ervaring met Hengelhoeve en Molenheide blijkt dat dergelijk prijs criterium niet gemakkelijk te volgen is omdat er verschillende tarieven zijn, maar ook diverse vormen van korting. Wij zijn van oordeel dat de overheid de prijzen niet moet reglementeren maar het marktmechanisme moet volgen. De overheid kan eventueel sociaal corrigeren door subsidies aan het bedrijf of aan de doelgroep bijvoorbeeld met vakantiecheques. De exploitatiekosten zijn voor alle bedrijven immers gelijk.

Artikel 5 gaat over sociaal toerisme voor volwassenen en voor de jeugd. Het is niet duidelijk welke verblijfcentra voor jeugd onder jeugdtoerisme vallen. Er is een groot verschil tussen vergunningen van Toerisme Vlaanderen en erkenningen zoals bijvoorbeeld in het kader van het kampeerrepertorium van jeugd. Door die centra zwaarder te reglementeren bestaat het risico dat er een deel afhaken omdat de financiële lasten van een aanpassing aan de reglementering opgelegd door het decreet te zwaar zal zijn. Ik wijs ook op het algemene probleem van de zonevreemde bedrijven. Daardoor zullen allicht ook een aantal logies wegvallen. We vrezen dat het ontwerp het aantal plaatsen voor jeugdtoerisme zal verminderen.

Thema- en proefprojecten moeten aan de bestaande initiatieven getoetst worden. Er mag geen gelijkaardig privé-initiatief bestaan. De projecten moeten complementair zijn aan het bestaande aanbod.

In artikel 6 zegt men terecht dat de groepen die vakanties organiseren niet onder het decreet over de reisbureaus vallen. Zij moeten wel voldoen aan de voorwaarden van het reiscontract, een federale materie. Kleinere vrijwilligersorganisaties hebben daardoor een grote verantwoordelijkheid bij faillissement en voor de bescherming van de reizigers.

In artikel 7 willen we dat er een onderdeel bijgevoegd wordt. Voor personen met beperkingen, zieken en herstellenden moet er een extra bijdrage in de kosten voor begeleiding en verzorging komen.

Artikel 9 gaat over de ondersteuning van management, boekhouding en promotie van de centra voor toerisme voor allen. De raad vreest dat de steunmaatregelen te beperkt zijn. De raad denkt bovendien dat de ondersteuning van vier centra onvoldoende garanties biedt. De normen lijken wel gebaseerd op de behoeften van de bestaande koepelcentra. Duurzame professionalisering vraagt een grondigere aanpak.

Wat artikel 10 betreft is het niet duidelijk of Toerisme Vlaanderen ook alle centra voor jeugdtoerisme zal controleren.

In artikel 18 gaat het onder meer over de kerntaken van Toerisme Vlaanderen. De Vlaamse Raad voor Toerisme heeft bedenkingen bij de directe investeringen van Toerisme Vlaanderen. Er zijn immers geen duidelijke criteria. De raad vraagt dat de investeringen gebaseerd zijn op concrete behoeften. Er moet nagegaan worden of een initiatief van de overheid wel noodzakelijk is.

Het volledige advies is reeds aan de leden van deze commissie bezorgd. De raad was ontstemd omdat hij andermaal weinig tijd gekregen heeft voor het advies. Voortdurend spoedadviezen vragen maakt ernstig werken onmogelijk. Het ontwerp wordt reeds twee jaar voorbereid, dus was er voldoende tijd om eerder advies te vragen.

De heer Wouters : Een groot deel van onze kritiek kon u al lezen in ons advies van maart vorig jaar en in de krant. We koppelen het advies aan het ontwerpdecreet van de vorige minister bevoegd voor Jeugd, de heer Anciaux, over de jeugdverblijfcentra. Ik zal dus dikwijls daarnaar verwijzen. Ik zal mij toespitsen op het probleem van het jeugdtoerisme, voor de andere aspecten zijn de andere sprekers meer deskundig.

Elk jaar gaan meer dan honderdduizend kinderen en jongeren op kamp met de jeugdwerkorganisatie. Daarnaast trekken heel wat jongeren alleen rond in binnen- en buitenland en doen dan beroep op de jeugdherbergen. Dat is een belangrijke vorm van sociaal toerisme. Er is een grote consensus over de maatschappelijke en pedagogische waarde van die vakanties.

Vraag en aanbod zijn divers. Na Wereldoorlog II groeide vrij snel een markt van goedkope en primitieve kamphuizen, vooral in groene en rustige streken. Het betrof vaak initiatieven van landbouwers. Koepelorganisaties en mutualiteiten richtten ook vormingshuizen of jeugdverblijfcentra op. Op die manier was er een divers aanbod : van primitieve kamphuizen tot volpension vormingshuizen. Naast dit geregistreerde aanbod zijn er ook veel accommodaties waar occasioneel wordt overnacht, de zogenaamde grijze zone. Voorts zijn er ook nog jeugdvakanties in tenten, die onder meer kunnen ontleend worden bij de Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme.

Bij het in kaart brengen van de kwaliteit en de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers van de

jeugdverblijfcentra werd vastgesteld dat de brandveiligheid en de hygiëne vaak te wensen over laten.

Wij vinden deze beide aspecten zeer belangrijk en zijn dan ook vragende partij om hiervoor normen op te leggen. Een gericht subsidiebeleid zou hierbij kunnen helpen, maar hier wringt het schoentje : alle subsidies komen terecht bij slechts 20 procent van de jeugdverblijfplaatsen. Het is duidelijk dat de overige 80 procent geen middelen hebben om te investeren in brandveiligheid en hygiëne.

Met de twee nieuwe decreten waaraan geschreven wordt op het kabinet van minister Van Grembergen en op het kabinet van minister Landuyt hebben beide ministers de ambitie de hoger vermelde pijnpunten weg te werken. Wij kunnen niet inschatten of het decreet zal kunnen uitgevoerd worden zoals voorzien, omdat wij niet weten of het budget daarvoor zal volstaan. Daarover is onvoldoende duidelijkheid.

Het Charter Jeugdwerk-Jeugdtoerisme ging aan deze decreten vooraf. Beide ministers stonden erachter, maar door de adviesraden werd er zelfs nooit over gepraat. De twee belangrijkste punten in dat charter waren het streven naar basiskwaliteit van de jeugdverblijfcentra op gebied van brandveiligheid en hygiëne, en het behoud van de overnachtingscapaciteit en de diversiteit. Datzelfde charter legt verder vast dat de overheidssteun op de eerste plaats moet inspelen op de meest acute nood, met name die basiskwaliteit.

Het ontwerp van decreet strookt niet met de afspraken die eerder in het kader van het charter gemaakt werden. Er blijft een reeks van tien pijnpunten bestaan, waarvan ik er enkele wens aan te halen.

In de eerste plaats willen wij erkenningen, bijvoorbeeld onder de vorm van een label, en geen vergunning voor het uitbaten van een jeugdverblijfplaats. Ten tweede is er geen voldoende sterke link tussen de jeugdverblijfcentra en het decreet. Verder willen wij een overgangperiode en een blijvende instapregeling : eens een vergunning verplicht wordt moeten de jeugdverblijfcentra voldoende tijd krijgen om de norm te halen. Wij vinden tevens dat twee ondersteuningspunten, een voor jeugdverblijfplaatsen en een voor jeugdherbergen, volstaan. Meer ondersteuningspunten – er is zelfs sprake van één steunpunt per vier verblijfplaatsen – zou alleen maar een wildgroei tot gevolg hebben. Anderzijds vragen wij wel een specifiek promotie-instrument op maat van de jeugd en het jeugdwerk. Verder eisen wij een hoger subsidiepercentage dan de

voorgestelde 40 procent. Met deze 40 procent kunnen wij immers de nodige werken om aan de veiligheids- en hygiënenormen te voldoen niet laten uitvoeren. Bovendien moet het mogelijk zijn dat centra in één jaar zowel infrastructuur- als werkings-subsidies kunnen krijgen. Dit gesprek over de jeugdverblijven lijkt misschien onbelangrijk, maar verdient een plaats in het kerntakendebat : wij willen au sérieux genomen worden. Eén dossier per jaar per jeugdverblijfplaats moet volstaan : wij pleiten voor een transparantere vorm van communicatie met de overheid. Verder willen wij blijvend betrokken worden bij het jeugdtoerismebeleid : het is de gebruiker zelf die kan en moet meepraten. En ten slotte vinden wij dat de kampeerterreinen voor jeugdkampen niet aan de orde zijn in dit ontwerp van decreet.

De Vlaamse Jeugdraad is niet tevreden over het ontwerp van decreet. Een beleid van vergunningen kan het behoud van de huidige overnachtingscapaciteit niet garanderen, terwijl dat voor ons een prioriteit is.

Bovendien werden afspraken uit het gemeenschappelijke charter Jeugdwerk-Jeugdtoerisme herhaaldelijk geschonden en ontbreken essentiële gegevens als normenstelsels, subsidiëringsvoorwaarden en -procedures. De budgetten, begrotingen en verdeelsleutels van de financiën zijn veel te vaag. Wij missen aparte, gescheiden artikelen voor het jeugdtoerisme en gemeenschappelijke artikelen met het decreet van minister Van Grembergen voor het luik jeugdtoerisme.

Nu het nog kan willen we aan de alarmbel trekken. Wij willen niet de geschiedenis ingaan als de generatie jeugdwerkers die ervoor zorgde dat er nog maar om de paar jaar op kamp kan gegaan worden, of voor wie veiligheid en hygiëne niet belangrijk was. Maar met 40 procent subsidie in een sector die nu al met een tekort kampt, gekoppeld aan een vergunningsdecreet, weten wij zeker dat de capaciteit en de diversiteit achteruit zullen gaan.

Ik hoop dat we in de loop van de volgende weken samen naar een oplossing kunnen zoeken.

De heer Jacky Maes : De heer Orlandini betreurt dat de Raad voor Toerisme Vlaanderen niet bijtijds om advies werd gevraagd. Wij betreuren dat de Vlaamse Jeugdraad deze kwestie in de pers brengt zonder dat er voorafgaandelijk overleg is geweest.

Ik heb de indruk dat we over twee verschillende dingen spreken. Het decreet heeft het over erkenningen, kwaliteitsnormen en betoelaging. De heer

Wouters spreekt over vergunningen. Het is niet juist dat een boer die niet wil investeren, zijn vergunning kwijtraakt. Wel is het zo dat als hij niet investeert, hij ook geen kwaliteit kan garanderen en dus ook geen betoelaging kan krijgen. Het gaat niet om een vergunningenbeleid maar om een erkenningenbeleid.

De heer Wouters : Wat het uitbrengen in de pers betreft : ik heb gewoon geantwoord op een vraag die een journalist me heeft gesteld. In maart hebben we dan een advies uitgebracht en hebben we contact gehad met het kabinet van de minister. Ik vond het verantwoord om aan de journalist te vertellen wat al duidelijk geworden was. Ik heb het artikel trouwens kunnen lezen voor de publicatie en ik was het eens met de inhoud ervan. Ik heb wel gevraagd er een laatste zin aan toe te voegen, namelijk dat de democratische partijen en de minister erkennen dat er hiaten zijn inzake jeugdtoerisme en dat ze bereid zijn over deze kwestie verder na te denken.

We lezen het decreet anders. Ik lees dat het om een vergunningenbeleid gaat en daaraan koppel ik de gevolgtrekking dat diegene die geen vergunning heeft, niet in regel is. Als er iets misloopt, dan heeft de jeugdgroep in kwestie nog meer problemen dan nu het geval is.

Dat betekent niet dat ik de huidige toestand wil bestendigen. Ik pleit onder meer voor duidelijke normen inzake brandveiligheid. Volgens mij zou men in voldoende subsidies moeten voorzien voor de jeugdverblijfcentra die daar verandering willen in brengen. Dat zou beter zijn dan een stimuleringsbeleid met erkenningen, waarbij de groepen worden gestimuleerd om op kamp te gaan naar de erkende centra.

Wij lezen het blijkbaar anders. Het decreet moet duidelijk zijn in zijn bewoordingen.

De heer Jacky Maes : Ik herhaal mijn standpunt. De heer Wouters zegt dat er kampeerplaatsen zullen verdwijnen omdat de boer niet bereid is tot investeren. Nochtans kan de boer die niet wil investeren, door de verdeling in A-, B- en C-categorie nog steeds zijn accommodatie ter beschikking stellen. Alleen zal die accommodatie niet opgenomen worden in de lijst van de verblijven die voldoen aan de brand- en milieunormen.

Ik meen dat de Vlaamse Jeugdraad erop moet toezien dat alle jeugdverenigingen zich scharen achter de noodzaak van minimale brand- en hygiënische voorwaarden.

De heer Orlandini : Ik denk dat het decreet verwarring heeft gezaaid door zijn onduidelijkheid en door het door elkaar gebruiken van de termen vergunning en erkenning. Ook het vermengen van jeugdwerkbeleid en jeugdtoerisme is een probleem. In dit decreet ging het aanvankelijk om toerisme. Als we het jeugdtoerisme erin willen opnemen, dan meen ik dat alle accommodaties moeten beantwoorden aan de minimale normen inzake veiligheid en hygiëne.

Wij zijn voorstander van een kaderdecreet waarin minimumvereisten inzake veiligheid en hygiëne worden opgenomen. Inzake comfort kan het aanbod variëren van één tot vijf sterren en de prijs zal daarmee in verhouding staan. Daarnaast kan er sprake zijn van erkenningen als de centra bepaalde uitgangspunten onderschrijven, bijvoorbeeld door zich te richten tot een bepaalde doelgroep die niet met vakantie kan gaan binnen het commerciële circuit.

Het uitgangspunt van het decreet en van de Raad voor Toerisme Vlaanderen is dat men er misschien moet vanuit gaan dat bepaalde jeugdverblijven geen toeristische verblijven zijn. In de sector toerisme kan men dan wel stellen dat er bepaalde minimumnormen zijn, die overal moeten gelden en die ook gecontroleerd worden.

Het moet ook duidelijk zijn wat men verstaat onder een hotel, een openluchtrecreatiebedrijf en een centrum toerisme voor allen.

De heer Wouters : Artikel 3 van het ontwerp van decreet spreekt duidelijk over vergunningen. Daarbij denk ik aan het hoteldecreet : men kan geen hotel uitbaten zonder vergunning. Als het alternatief erin bestaat verder te werken zonder vergunning en de grijze zone nog groter te maken, dan begrijp ik de zin van het decreet niet meer.

De heer Jacky Maes : Een hotel kan men niet uitbaten zonder vergunning. In de jeugdsector geldt dat niet. Men kan de uitbating voortzetten, maar men krijgt geen erkenning of betoelaging.

De heer Jan Laurys : Dreigt dit geen symbolische discussie te worden ? Hoe zit het met de aansprakelijkheid van de jeugdverenigingen ? Kan dit probleem niet opgelost worden door meer duidelijkheid te scheppen over de 75-dagenregel, waardoor een instelling die niet meer dan 75 dagen per jaar ter beschikking wordt gesteld van kampeerorganisaties, buiten het decreet valt ?

De heer Wouters : Dit verwijst naar kampeerterrinen. Er is ook sprake van occasioneel overnachten.

De heer Orlandini : Op pagina 9, artikel 3, van de memorie van toelichting staat dat de 75-dagenregel geldt voor de openluchtrecreatieve bedrijven. Hier stelt men een maximale verhuring van 20 dagen voor.

De heer Jan Laurys : Men zegt dat de subsidiëring te beperkt is. Welk aandeel van de investeringen wordt nu gedekt door de subsidies ?

De heer Orlandini : De laatste jaren ging het om 100 miljoen frank subsidies voor het sociaal toerisme voor volwassenen en voor het jeugdtoerisme samen. De centra voor sociaal toerisme vallen onder verschillende koepels en kunnen het ritme van de investeringen voor comfortverbetering niet bijhouden met een dergelijk klein bedrag aan subsidies. De inspanningen die gevraagd worden van de bedrijven in de A- en de B-klasse kunnen niet kunnen gedekt worden met slechts 100 miljoen frank aan subsidies. Dat is de achillespees van het decreet.

De heer Jacky Maes : Hoeveel percent van dat bedrag ging naar volwassenentoerisme ? Hoeveel naar jeugdtoerisme ?

De heer Orlandini : De verhouding bedroeg 70/30. De subsidies werden wel via de erkende koepels toegekend. De departementen Cultuur en Jeugdwerk voorzagen in exploitatiesubsidies.

De heer Wouters : Omdat de middelen verdeeld werden door de koepels, kregen particuliere initiatieven niets. De 40 percent uit onze tekst slaat ergens anders op. We pleiten ervoor de investeringen die gedaan worden om aan de normen te voldoen voor 40 percent te subsidiëren.

De heer Orlandini : Het KB subsidieerde op papier tot 75 percent, maar door het grote aantal aanvragen kreeg men maximaal 10 percent. Er moet dus absoluut in voldoende middelen voorzien worden.

I.2. Uiteenzetting door mevrouw De Smet, Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT), door de heer Van Kelst, Vlaamse Jeugdherbergcentrale (VJH), en door de heer Vandendriessche, algemeen secretaris Vakantieoegens

Mevrouw De Smet : Het CJT is gebouwd op drie pijlers. Ten eerste is het een boekingscentrale voor meer dan honderd particulieren en VZW's die hun huis willen verhuren aan jeugdgroepen die op

kamp vertrekken. Ten tweede is het een koepelorganisaties voor sociaal toerisme, erkend door Toerisme Vlaanderen. De VVKSM-domeinen, chirohuizen en enkele onafhankelijke VZW's vallen daardoor ook onder het CJT. Ten slotte exploiteert het CJT een tiental eigen huizen voor jeugdlogies. De meeste werken met eigen personeel en bieden vol pension aan.

Het CJT is tevreden dat er na jaren van onzekerheid eindelijk regels komen voor alle soorten overnachtingaccommodatie voor jeugdgroepen. Het CJT weet evenmin duidelijk aan welke normen voldaan moest worden om te mogen verhuren aan jeugdgroepen, maar heeft wel zijn eigen minimumnormen. Het CJT wil immers enkel veilige en hygiënische huizen aanbieden.

Zo vraagt het CJT een gunstig brandweerverslag. Veel brandweercommandanten baseren zich daarvoor op het decreet inzake logiesverstrekken bedrijven, dat ze helaas op hun eigen manier interpreteren. De eisen verschillen daardoor van gemeente tot gemeente, en zijn vaak veel te hoog. Jongeren willen in een veilige en hygiënische basisinfrastructuur kamperen, niet in een hotel. Er moet dus een eigen specifieke normering opgesteld worden.

Het is uiteraard een goede zaak dat gestreefd wordt naar brandveilige en hygiënische gebouwen omdat de zogenaamde grijze zone op die manier heel klein wordt. Wat het CJT aanbiedt, is niet het goedkoopste, maar het CJT streeft naar een realistische link tussen aanbieders en gebruikers en garandeert een veilig en net verblijf. De concrete normen, die in de uitvoeringsbesluiten bepaald zullen worden, dienen dus in nauw overleg opgesteld te worden. De normen moeten met een haalbare investering gerealiseerd kunnen worden, en voldoen aan de wensen van de doelgroep.

Het is een goede zaak dat daartoe in subsidies voorzien wordt, maar het CJT twijfelt of een subsidie van 40 percent van het investeringsbedrag volstaat. Wij vrezen dat veel uitbaters niet in staat zijn het overige deel te betalen. Infrastructuurwerken om de veiligheid en de hygiëne te verbeteren, moeten de voorrang krijgen op moderniserings- en verfraaiingswerken. Het subsidiebudget moet groot genoeg zijn want de vraag zou groot kunnen zijn.

Verblijven die nog niet vergund zijn, kunnen op een overgangsperiode van drie jaar rekenen. Het CJT vindt dat die overgangsperiode moet blijven bestaan. Zo stimuleert men nieuwe initiatiefnemers en blijft de capaciteit groeien. Tijdens piekpe-

riodes voldoet het aanbod immers niet aan de vraag.

Deze regelgeving is eigenlijk een erkenning van wat het CJT al jaren doet : de centra en koepels professioneel begeleiden. Het CJT is tevreden met de nieuwe opdracht voor de koepels, maar verwacht een subsidie in verhouding tot het deel van de sector dat het ondersteunt.

Het CJT begeleidt meer dan 100 particulieren, plaatselijke jeugdgroepen, nationale jeugdbewegingen en VZW's. Jammer genoeg is de financiële erkenning beperkt tot 10 ondersteunde centra. Het zou een gemiste kans zijn als dat ertoe leidt dat het CJT maar een beperkt aantal uitbaters kan bijstaan. Dat zou leiden tot versnippering bij de ondersteunende organisaties. Het kan niet dat koepels moeten splitsen om financieel te overleven.

Het aangekondigde decreet inzake de erkenning en subsidiëring van jeugdkampeercentra, jeugdvoeringscentra en ondersteuningsstructuren en dit ontwerp van decreet moeten natuurlijk op elkaar afgestemd worden. Het CJT probeert alle evoluties en wijzigingen op de voet te volgen. Wij investeren daartoe in professionele medewerkers, middelen en debatten omdat we de druk vanuit de sector voelen. Het CJT is bereid om de opdrachten uit beide decreten uit te voeren en om de sector te begeleiden, maar verwacht in ruil een waardige financiële tegemoetkoming.

De heer Van Kelst : Graag wil ik u bedanken voor de uitnodiging om hier vandaag in deze commissie, de visie van de Vlaamse Jeugdherbergcentrale over dit ontwerp van decreet betreffende toerisme voor allen toe te lichten. Deze korte tussenkomst zal mij toelaten de hoofdlijnen van dit nieuwe decreet te verdedigen en u ook te wijzen op de grote impact van de voorliggende wijzigingen van het huidige decreet op het sociaal toerisme en van het nieuwe decreet op het landelijk jeugdwerk op de betoelaging en werking van onze vereniging.

De VZW Vlaamse Jeugdherbergcentrale werd gesticht in 1931 en is sindsdien onafgebroken actief op het terrein van het jeugdtoerisme. VJH is de Vlaamse lidorganisatie van de International Youth Hostel Federation, de internationale jeugdherbergorganisatie. Deze vereniging is actief in meer dan 70 landen en overkoepelt ruim 4.500 jeugdherbergen in de hele wereld. Jaarlijks worden meer dan 33 miljoen overnachtingen geregistreerd. Door onze internationale binding spelen wij in Vlaanderen dan ook een vooraanstaande rol op het gebied van het internationale jongerentoeerisme.

In 2002 verbleven ruim 310.000 jongeren in onze 21 jeugdherbergen. Ongeveer de helft ervan waren buitenlandse gasten uit ruim 80 verschillende landen. In onze toeristisch best gekende kunststeden loopt het percentage buitenlandse bezoekers op tot meer dan 70 procent van het bezoekersaantal, terwijl in meer landelijke herbergen Vlaamse gasten het grootste deel van het publiek uitmaken. De laatste jaren steeg het aantal overnachtingen gestaag en ook in 2002 noteerden we bijna 5 procent meer gasten in onze huizen. Binnen het jeugdtoerisme ligt onze eigenheid zeker ook in het feit dat bijna al onze huizen een volpensionaanbod hebben en bijna het jaar rond openstaan, zowel voor individuele gasten als voor groepen. Beide groepen maken ongeveer 50 procent van het publiek uit. De verhuur van vakantiehuizen of verblijfcentra in hun totaliteit behoort niet direct tot ons takenpakket.

Als tot nu toe erkende sociaal-toeristische koepelorganisatie, nemen wij een enigszins bijzondere plaats omdat 16 van de 21 erkende internationale jeugdherbergen rechtstreeks door onze vereniging worden uitgebaat. Ook het nieuwste 22ste huis dat wij in mei te Leuven zullen openen, wordt een eigen exploitatie van de VJH.

De VJH heeft voor haar algemene werking en voor de instandhouding, uitbreiding en kwaliteitsverbetering van haar netwerk tot nu toe een degelijke en zeer gewaardeerde financiële ondersteuning gekregen van de Vlaamse overheid. Dit was een noodzakelijke hulp die maakt dat Vlaanderen thans over een jeugdherberginfrastructuur beschikt die hoog aanzien geniet in het buitenland en met regelmaat tot voorbeeld wordt gesteld.

Toerisme Vlaanderen subsidieerde tot nu toe de bouw en renovatie van een hele reeks jeugdherbergen en met directe investeringen vulde zij ons netwerk aan. Bovendien zorgde de jaarlijkse animatie- en propagandasubsidie voor aanvullende middelen die de gasten in onze huizen ten goede kwamen. Laat mij voor alle duidelijkheid toe hier even duidelijk te stellen dat voor de meeste projecten het maximale subsidiepercentage van 75 procent nooit bereikt werd en wij er soms slechts in slaagden om een percentage te recupereren dat overeenstemde met de betaalde BTW. VJH zelf investeerde in de loop van de laatste jaren dan ook vele honderdduizenden euro eigen middelen in haar huizen.

Door de dienst Jeugd van de Vlaamse Gemeenschap waren wij tot eind 2001 erkend als landelijke jeugdorganisatie en ontvingen zo subsidies voor onze algemene werking. Hier werden aanzienlijke

middelen verstrekt voor taken die veeleer buiten de directe exploitatie van de jeugdherbergen lagen. Binnen het nieuwe decreet Landelijk Jeugdwerk konden wij deze erkenning als landelijke jeugdorganisatie niet behouden omdat onze werking helemaal niet in te passen viel in de nieuwe decretale bepalingen. Onze collega's van het Centrum voor Jeugdtoerisme delen ons lot.

In 2003 wordt voor het laatst een overgangsregeling getroffen en is onze werkingssubsidie verzekerd. Een nieuwe subsidieregeling zou ingeschreven worden in het nieuwe ontwerp van het decreet op de subsidiëring van de erkende jeugdverblijfscentra. In het nieuwe ontwerp van decreet krijgen wij een nieuwe rol als steunpunt binnen het jeugdtoerisme en zou in de noodzakelijke financiële ondersteuning voorzien worden. Zekerheid hierover bestaat er tot nu toe natuurlijk niet. Het verliezen van deze subsidie zou ons onder meer verplichten om de tarieven voor onze jonge bezoekers drastisch te verhogen en ons aanbod te beperken.

De voorziene, ongeveer gelijktijdige wijziging van deze twee voor ons uiterst belangrijke bovenvermelde decreten die onze subsidies regelden, zorgen tot nu toe voor veel onzekerheid over de toekomst van het jeugdherbergwerk in Vlaanderen en de verdere rol van de VJH.

Wij steunen het hier voorliggende ontwerp van decreet, hoewel er natuurlijk vele vragen blijven zolang er geen uitvoeringsbesluiten zijn en er geen concrete budgetten tegenover de beoogde doelstellingen zijn geplaatst. Als organisatie die zich specifiek richt op de doelgroep jeugd is het natuurlijk makkelijker het eens te zijn met deze teksten dan voor organisaties die vooral werken met volwassenen.

We waarderen ten eerste dat met dit ontwerp duidelijk wordt onderkend dat nog een belangrijke groep binnen de samenleving, om diverse en dikwijls aan financiën gerelateerde redenen, van vakantiebeleving blijft uitgesloten. Ook zijn we blij dat de opdracht van hen die zich zullen inzetten voor Toerisme voor Allen, niet beperkt wordt tot wat in de volksmond wel eens wordt omschreven als "sociale gevallen".

Ik zal het ontwerp niet artikelsgewijs overlopen, maar over enkele punten en thema's een aantal bedenkingen geven :

Hoewel in artikel 2 paragraaf 1 een opsomming gegeven wordt van alle doelgroepen, worden er verder hoofdzakelijk maatregelen uitgewerkt voor de

specifieke doelgroepen jeugd, personen die in armoede leven en gehandicapt. De subsidiemogelijkheden voor huizen en organisaties die hoofdzakelijk voor de andere doelgroepen werken, blijven zeer beperkt. De vrees bestaat dat zij daarom minder geneigd zullen zijn om nog langer de doelstellingen te onderschrijven. Zo kan het bestaande noodzakelijke aanbod binnen het huidige sociaal toerisme flink teruglopen. De vergunningsplicht met controles en administratieve verplichtingen zullen dit risico zeker niet verminderen.

Wij verheugen ons er natuurlijk over dat de jeugd één der belangrijke doelgroepen is. Toerisme Vlaanderen wil hiervoor verdere initiatieven nemen, zowel op het vlak van infrastructuurinvesteringen als op het gebied van promotie, marketing, nieuwe technologieën, onderzoek en reservingsmogelijkheden. Jongeren beschikken bijna steeds over beperkte middelen en de initiërende rol van het jeugdtoerisme in al zijn vormen is belijst belangrijk genoeg om er extra inspanningen voor te leveren.

Een belangrijke en lovenswaardige bedoeling van dit ontwerp is het infrastructuraanbod voor jongeren minstens op peil te houden en kwalitatief te verbeteren door extra aandacht te besteden aan de basisaccommodatie. Het is duidelijk dat door de vergunningsverplichtingen veel zal geïnvesteerd moeten worden in veiligheid en basishygiëne. Dat is noodzaak en plicht voor de overheid. Toch hopen wij dat de budgetten daardoor niet al te zwaar zullen belast worden en er voldoende ruimte zal blijven voor innoverende projecten.

Binnen het net van jeugdherbergen merken wij dat zeker ook huizen met een hedendaags en uitgebreider comfortaanbod het bijzonder goed doen. Hun bezettingscijfers zijn het hoogst. Buitenlandse groepen en scholen stellen hoge eisen voor een degelijk en veilig onderkomen. Vlaanderen kan hier ook niet achterblijven en investeringen blijven noodzakelijk.

Het is een schrijnende vaststelling dat in 2003, in de welvaartstaat Vlaanderen, nog extra inspanningen moeten geleverd worden voor de mensen die in armoede leven. De minister van Toerisme vroeg een reeds opgericht steunpunt om onmiddellijk tot actie over te gaan. Dat kreeg van meet af aan onze volle steun. In het werkingsjaar 2002 werden in verschillende jeugdherbergen initiatieven genomen.

Er verbleven beperkte aantallen individuele gasten, gezinnen en groepen aan bijzonder lage, speci-

aal voor hen vastgelegde tarieven, in onze huizen. Het steunpunt leverde daarbij lovenswaardig werk, dat zeker nog verder gestructureerd dient te worden. Dat zal ook verder op onze steun kunnen rekenen. Toch moet duidelijk zijn dat het hier om een heel aparte en beperkte groep binnen onze maatschappij gaat, die slechts een aspect blijft van de mensen tot wie toerisme voor allen zich moet richten.

Het ontwerp voorziet terecht in middelen voor het steunpunt en de opstaporganisaties waardoor kansarmen zich vakantie kunnen veroorloven. Aan de vakantiehuisen en instellingen worden extra inspanningen gevraagd om een speciaal aanbod te doen aan deze bezoekersgroep. De tarieven zijn uiterst laag en ver beneden de reële kostprijs. Bovendien wensen deze nieuwe gebruikers uiteraard ook in periodes te reizen, wanneer iedereen met vakantie kan gaan en dikwijls in de drukke schoolvakanties. Iedereen binnen de sector zal wel bereid zijn om inspanningen te leveren. Het is niet realistisch om te eisen dat huizen die het nu al dikwijls behoorlijk moeilijk hebben om rendabel te werken, onder de kostprijs werken voor een deel van hun bezoekers.

Het proefjaar 2002 was succesvol. Als die werking wordt uitgebreid zal de overheid moeten overwegen om de huizen die actief met het steunpunt samenwerken te steunen en eventueel zelfs deze bezoekers tijdens hun verblijf te begeleiden.

In dit ontwerp van decreet wordt het maximum subsidiepercentage teruggebracht tot 40 procent. Wij juichen dat niet toe. Zeker bij belangrijke bouw-, moderniserings- en beveiligingswerken zijn de investeringen hoog. In het jeugdtoerisme moet alles terugverdiend worden met de sowieso al zeer lage inkomsten van overnachtingen en beperkte maaltijden. Zoals reeds hiervoor vermeld, werd in het verleden zelden de maximumsubsidie van 75 procent toegekend. Wanneer dat ook zou gebeuren met de voorziene maximum 40 procent wordt investeren aan het noodzakelijke ritme moeilijk of onmogelijk.

Men kan er vanuit gaan dat door het stijgen van het aantal huizen en instellingen, dat zal voldoen aan de doelstellingen van toerisme voor allen, het aantal aanvragen voor subsidiëring sterk zal toenemen. Wij kunnen dan ook enkel hopen dat het totale budget sterk zal stijgen. Voorts vragen wij om een duidelijke omschrijving van proef- en themagerichte projecten.

VJH kan leven met het principe van de vergunningsplicht voor wie wil genieten van de hier toegekende voordelen, zelfs al beseffen wij dat dat ook in onze jeugdherbergen kan leiden tot bijkomende investeringen. Uiteraard zijn ook wij geen voorstander van overreglementering, maar minimum kwaliteits-, hygiëne- en veiligheidsnormen zijn noodzakelijk in gebouwen die hoofdzakelijk ter beschikking van jongeren worden gesteld. Niemand wil of kan de verantwoordelijkheid dragen bij catastrofes.

Wij beschouwen het als positief, dat er ook voor onze instellingen duidelijke normen komen voor veiligheid, uiteraard aangepast aan onze infrastructuur. De huidige onzekerheid over de reglementering is een slechte zaak. Dikwijls worden de strengste regels toegepast. Ook voor onze gasten creëren we dan duidelijkheid. Voor vele buitenlandse organisaties blijft het immers onlogisch dat huizen die dagelijks gasten ontvangen geen vergunning kunnen voorleggen. De meeste huizen zullen makkelijk voldoen aan de basisnormen.

De overheid maakt de keuze om voortaan rechtstreeks met de verblijven te werken en de tussenkomst van de vroegere koepels uit te sluiten. Hun werd verweten te weinig actief of betrokken te zijn.

Wij stellen de vraag of alle huizen, zeker ook die binnen het jeugdtoerisme, zelf de draagkracht en middelen hebben om alle taken die van hen verwacht worden uit te voeren, de kennis bezitten om zelf dossiers in te leiden en te behandelen, in te staan voor promotie, marketing, de opleiding van hun personeel, enz. Dat behoorde immers tot het takenpakket van de koepels. Daarom is het noodzakelijk om nieuwe hulpstructuren op te richten : ondersteuningspunten die een deel van het takenpakket op zich kunnen nemen en daarvoor mogelijk gesubsidieerd zullen worden.

De taken zijn zwaar en zullen veel personeel vergen. De subsidiëring, maximum 12.500 euro, zal enkel volstaan voor een klein deel van de loonlast van een gekwalificeerd personeelslid. Voor de andere kosten geldt ook hier de maximumregel van de 40 procent. Wie zal die structuur opzetten ? Zullen de bij een ondersteuningspunt aangesloten huizen de rest van de kosten kunnen betalen ? Dat schrikt ons af.

Als bij een steunpunt slechts 4 vergunde verblijven aangesloten zijn, zijn de mogelijkheden beperkt. In de beginperiode vrezen wij ook voor een wildgroei. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat ondersteuningspunten zelf geen logies mogen uit-

baten. Als de VJH, met vanaf 2003 23 huizen in haar net, waarvan ze er zelf 17 zal uitbaten, overweegt om een steunpunt op te richten betekent dat concreet dat er een tweede organisatie moet worden opgericht met alle kosten en administratieve en juridische verplichtingen die er bij horen. Dat lijkt een verspilling van middelen. We nemen nu reeds een groot deel van de beschreven taken op ons.

De VJH en het CJT zullen daarenboven ook binnen het jeugdwerk als steunpunt fungeren, met een deels gelijklopende taakomschrijving. Hopelijk worden hier oplossingen gevonden om een en ander af te stemmen.

Niettegenstaande bovenvermelde knelpunten, hopen wij dat dit ontwerp goedgekeurd wordt en dat wij op dezelfde positieve wijze met Toerisme Vlaanderen zullen kunnen blijven samenwerken.

De heer Vandendriessche : Volgens het scenario van deze hoorzitting moest de heer Blétard, van de VZW Vakantievreugde nog vóór mij aan het woord komen. Hij werd echter in het ziekenhuis opgenomen en kan dus niet aanwezig zijn. De standpunten van onze beider organisaties liggen echter zeer dicht bijeen, zodat ik in grote lijnen wellicht ook de visie van “Vakantievreugde” verwoord. Toch kan ik niet echt uit zijn naam spreken.

Wij vinden het zeer positief dat de overheid maatregelen neemt om de vakantieparticipatie te bevorderen. Dit ontwerp van decreet legt de nadruk op enkele specifieke doelgroepen die zonder bijzondere aandacht moeilijkheden hebben om deel te nemen aan het vakantiegebeuren. Dat is zeker nodig.

Het “gewone” sociale toerisme wordt hierdoor over het hoofd gezien. De gezinsstructuur veranderde de laatste jaren zeer snel. De gezinnen worden kleiner, en er zijn steeds meer éénuoudergezinnen. Gezinsvakanties blijven belangrijk. Anderzijds zijn er ook veel alleenstaanden en ouderen die in groep op reis willen. Deze gegevens blijven een voortdurend aandachtspunt en een uitdaging voor het sociaal toerisme. Dit ontwerp van decreet richt zich onmiddellijk tot de moeilijkste doelgroepen, maar gaat voorbij aan de hoger omschreven nood aan gezins- en groepsvakanties. Vandaag neemt 65 procent van de bevolking deel aan het vakantiegebeuren ; we zouden dit participatiepercentage willen optrekken tot 75 procent.

In dit ontwerp van decreet wordt jeugd een beetje eenzijdig omschreven. Wij ontmoeten ook veel

jeugd, maar dan binnen het gezin, en binnen georganiseerde groepsreizen. Men moet dus ook binnen het niet specifieke jeugdtoerismebeleid aandacht hebben voor kindvriendelijkheid

Het beleid voor kansarmen is, met het steunpunt vakantieparticipatie, in ontwikkeling en werkt goed. De nadruk ligt er echter op de financiële ondersteuning langs de vraagzijde. De exploitanten van vakantiecentra zijn vaak bereid tot het formuleren van een aanbod voor het steunpunt. Maar er blijven knelpunten : er zijn geen subsidies om de zeer lage prijzen op te vangen, de begeleiding van probleemgroepen kan niet zonder meer door het gewone personeel gebeuren, en het organiseren van vakanties voor individuele gezinnen en voor groepen vergt een totaal verschillende aanpak.

Het voorgestelde beleid van toegankelijkheid voor mindervaliden vinden wij zeer waardevol.

De rechtstreekse erkenning van de vakantiecentra is een goed initiatief. Het kan zeer zinvol zijn in het contact met de klant. Misschien zal het gevolg zijn dat centra de keuze moeten maken en zich erover bezinnen of zij al dan niet in het gebeuren van sociaal toerisme willen participeren.

De subsidieregeling roept vragen op. Het is duidelijk dat daarvoor specifiek gedacht werd aan de bijzondere doelgroepen : jeugd, kansarmen en mindervaliden. Maar hoe moet het met het bredere sociaal toerisme ? Wij vrezen dat proefprojecten , themaprojecten en animatie niet of niet meer aan bod zullen kunnen komen door gebrek aan middelen.

In de adviezen van het kindereffectenrapport wordt de indruk gewekt dat de activiteiten in het sociaal toerisme vroeger integraal betoelaagd werden. Dit is niet zo. Er was slechts een subsidie van 20 procent op het totaal aan investeringen.

De keuze voor subsidies voor thema- en doelgerichte projecten, en bijvoorbeeld niet voor grootse bouwprojecten, vinden wij zeer zinvol.

De vervanging van de koepels door steunpunten komt in feite neer op een actualiseren van de taken van die koepels. Toch hebben wij hier enkele bedenkingen bij. Men geeft de indruk dat de koepels in het verleden geen taak hadden, en dat is niet correct. Het zou wel nuttig zijn die taken, als herbronning, nog eens exact te omschrijven en er nieuwe afspraken rond te maken.

Een samenwerking tussen de steunpunten onderling zal wenselijk zijn : er zullen zeker overlappin-

gen zijn die door een efficiënte coördinatie kunnen vermeden worden. Wij vinden ook dat de subsidie voor die steunpunten niet in verhouding staat tot de opdracht : tussen de steunpunten zijn er grote verschillen qua aantal centra, soort exploitaties, overnachtingen, enzovoort.

Ten slotte is dit ontwerp van decreet vooral gericht op verblijfstoerisme, terwijl dagrecreatie niet is uitgewerkt. Nochtans is die zeer zeker zinvol in het kader van een sociaal-toeristisch beleid.

De heer Jan Laurys : Heeft men, met het Steunpunt Vakantieparticipatie, er ook zicht op of men de nieuwe doelgroepen bereikt ?

De heer Vandendriessche : Het proefproject loopt nu anderhalf jaar. Toerisme Vlaanderen heeft evaluaties gemaakt en die zijn positief. Door opstaporganisaties samen te brengen die vroeger een beetje anoniem bezig waren met die doelgroepen heeft men in kaart gebracht met wie men kan werken. Het is duidelijk dat de doelgroep kan bereikt worden en dat er heel wat mogelijkheden zijn. We moeten er wel voor opletten dat we niet terechtkomen in een stigmatisering van die groepen. Maar in het algemeen mogen we positief zijn.

De heer Van Kelst : Er werd een werkgroep opgericht waar ook een aantal vertegenwoordigers van de Huizen betrokken zijn bij het uitstippelen van het beleid voor volgend jaar. Voor ons was het alleszins een zeer positieve ervaring.

De heer Jan Laurys : Ik heb begrepen dat vier steunpunten te weinig is om een deskundigheid te kunnen opbouwen of om taken te kunnen opleggen. Klopt dat ?

Mevrouw De Smet : Ja, dat klopt. Als ondersteuningsstructuren moeten wij in ieder geval samen gaan werken. Dat is een goede zaak. Maar bij slechts vier steunpunten zal de deskundigheid zeer versnipperd en zeer beperkt zijn. Dit is niet erg gunstig.

De heer Jan Laurys : In verband met de normeringen had ik graag geweten of het inderdaad zo is dat, als die normen zeer streng worden, ze niet haalbaar zullen zijn, ondanks een hogere subsidiëring. Hoe wordt die zaak nu geregeld ? Hebt u een eigen normering ? Werken de jeugdhuisen die daar niet aan voldoen dan volledig op eigen risico ? Hoe moet ik mij dat voorstellen ?

U hebt zelf een eigen normering opgesteld. Hoe functioneren de jeugdherbergen die niet aan die normen voldoen ? Is dat dan een zwart circuit ?

Mevrouw De Smet : De huizen die niet aan die normen voldoen, blijven wel op de markt, maar worden niet opgenomen in onze boekingcentrale. We krijgen wel vragen van mensen die zich op die markt willen begeven en die zich willen in orde stellen. Ze worden onder meer door het Steunpunt Jeugd naar ons doorverwezen. Wij willen dat de huizen veilig en hygiënisch zijn en we willen helpen zoeken naar mogelijkheden om aan die voorwaarden te voldoen.

Het hangt er ook van af hoe streng de normering is. Het is belangrijk dat er overleg wordt gepleegd en dat de normering realistisch is. De opmerkingen in de brandweerverslagen zijn erg uiteenlopend. De relatie met de brandweerman bepaalt soms of men een positief verslag krijgt en of men mag verhuren. Dat is geen goede zaak. Bij sommige huizen stellen wij ons vragen.

Een grotere subsidie en een haalbare, realistische norm kan veel mogelijkheden scheppen, ook voor nieuwe kandidaten die zich op de markt willen begeven. Wij zijn het ermee eens dat de echte piraten eruit moeten. Men moet echter een voldoende grote capaciteit en diversiteit kunnen garanderen.

De heer Vandendriessche : Bij het bepalen van het aantal exploitaties in een steunpunt moet men ook rekening houden met de aard van de exploitatie. De norm zou verder verfijnd moeten worden, ook om ervoor te zorgen dat het steunpunt zinvol is voor de exploitant.

De heer Jacky Maes : Heb ik het goed begrepen dat iedereen te vinden is voor gedifferentieerde brandveiligheidsnormen die strenger zijn dan de huidige normen ? De piraten kunnen er nu al uitgehaald worden indien de burgemeester van de betrokken gemeente eist dat er een brandveiligheidsattest wordt afgeleverd. Men zou inderdaad kunnen differentiëren zodat de zwaarste normen niet op alle vlakken moeten worden gehaald.

Mevrouw De Smet : Dat is ons standpunt. De huizen moeten veilig en brandveilig zijn, maar voor het jeugdwerk is differentiëring wel noodzakelijk. Het aanbod te klein is in verhouding tot de vraag. Daarom moeten groepen tijdens de schoolvakanties hun toevlucht nemen tot huizen die niet veilig of hygiënisch zijn. Wij menen dus dat de capaciteit in geen geval mag verminderen, want die is nu al onvoldoende.

De heer Vandendriessche : De centra voor sociaal toerisme voor volwassenen voldoen nu al aan de normen voor hygiëne en brandveiligheid. Op dat vlak is er dus helemaal geen onderscheid met de commerciële sector. Voor de kampen is de toestand anders.

De heer Jacky Maes : Ik stelde deze vraag om te voorkomen dat in het verslag de indruk zou worden gewekt dat de vakantiecentra niet aan de normen voldoen.

De heer Jan Laurys : Jongeren vormen een duidelijke doelgroep en dat maakt de zaken eenvoudiger. Dat geldt niet voor andere doelgroepen zoals gehandicapten en kansarmen. Hoe ziet men dat concreet ? Moeten de ondersteuningsorganisaties de middelen krijgen en die ter beschikking stellen van de vakantiegeangers of moet men de middelen ter beschikking stellen van de organisaties om daarmee vakanties te organiseren ? Dat zou wel stigmatiserend kunnen werken.

De heer Vandendriessche : Nu geeft men de middelen aan de opstaporganisaties die met de doelgroep werken. Dat betekent nog niet dat deze mensen opvallen onder de vakantiegeangers.

De exploitanten van de vakantiecentra vragen zich af of ze voldoende plaats hebben en of ze een aanbod kunnen doen voor een zo lage prijs. Er zijn grote verschillen in de infrastructuur. De opstaporganisaties vragen naar collectieve infrastructuur en niet naar hotelkamers. Sommige vakantiecentra worden dan ook niet gebruikt door de opstaporganisaties. Op dit ogenblik doen we wel ervaring op met er gebeurt in de ondersteuningscentra. Het is niet altijd eenvoudig dit publiek te integreren in de klassieke gezinsvakanties.

Dat geldt ook voor de vakanties voor gehandicapten. De vermenging van mentaal gehandicapten met het publiek van de gezinsvakanties wordt niet altijd in dank afgenomen. Dat betekent echter nog niet dat men het niet moet proberen.

Het gaat gelukkig niet over grote volumes. Het gaat om enkele duizenden overnachtingen op een totaal van twee tot drie miljoen overnachtingen in het sociaal toerisme. Het kan wel ingepast worden, zij het niet in elk centrum en op elk moment.

Mevrouw Veerle Declercq : Het mag niet stigmatiseren, maar de angst om te stigmatiseren mag ook niet verlamd werken.

De heer Vandendriessche : Indien men doelgroepgericht wil werken, zal men ook in aangepaste infrastructuur moeten voorzien.

Mevrouw Veerle Declercq : Met vakantie gaan met zwaar mentaal gehandicapten in een speciaal daarvoor ingericht huis werkt stigmatiserend, maar het blijft een vakantie waaraan de betrokkenen veel plezier beleven. Het hoofddoel blijft integratie, maar een afzonderlijke vakantie moet mogelijk blijven.

De heer Vandendriessche : We hebben ook twee centra die vakanties aanbieden aan zieken en herstellenden. Omwille van de noodzakelijke medische verzorging alleen al zal men deze mensen niet mengen met gewone toeristen.

Eén van de doelgroepen in de discussie over de toegankelijkheid van het toerisme zijn de individuele trekkers, die ook één van de doelgroepen zijn van de Vlaamse Jeugdherbergcentrale en van de sector zwerfauto's van Vakantiegeogens. We hebben de indruk dat deze trekkers minder vaak een beroep doen op de vakantie-infrastructuur, misschien door een tekort aan infrastructuur of misschien door de mentaliteitswijziging en de grotere behoefte aan comfort.

Had u van dit decreet meer verwacht voor deze doelgroep ? Wat kan er gedaan worden om het toerisme voor deze groep aantrekkelijker te maken ?

De heer Vandendriessche : Het probleem van de zwerfwagens is van een andere aard. Het kan ook opgelost worden binnen de openlucht recreatieve bedrijven en door aparte maatregelen. Men is daarmee bezig. In dit decreet verwachten we daarvoor geen oplossing.

De heer Van Kelst : We hoeven ons niet onmiddellijk zorgen te maken over een verminderde interesse van de individuele trekkers. We exploiteren ook trekkershutten die een groot succes kennen. Het individuele toerisme internationaliseert zich. In de jeugdherberg van Brussel waren er vorig jaar 44.000 overnachtingen waarvan 70 procent individuele gasten. De andere jeugdherbergen trekken meer en meer groepen aan. Die hebben we ook nodig buiten het seizoen.

De heer Jan Loones : Zijn het trekkers die van de ene plaats naar de andere reizen ? Of trekkers die voor een tijdelijke verblijfplaats kiezen ?

De heer Van Kelst : Internationale trekkers vormen een doorreizend publiek. Men blijft gemid-

deld 2,2 overnachtingen in hetzelfde huis. Dit ontwerp van decreet beantwoordt aan onze vraag naar subsidies voor infrastructuurverbetering en uitbreiding. Het zal er voor ons alleen op aankomen uit te maken waar we de bestaande capaciteit willen uitbreiden of verbeteren. In bepaalde seizoenen is er nog altijd een tekort aan bedden in Brussel en Gent. In Antwerpen is men dringend aan een nieuw huis toe. Internationale gasten kiezen meer en meer voor de belangrijke steden.

De heer Jan Laurys : De Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie geeft goedkope leningen aan de koepels. Worden die leningen voortaan rechtstreeks aan de instellingen toegekend ?

De heer Vandendriessche : De RJV biedt leningen aan voor infrastructuurwerken in het sociaal toerisme tegen een interest van 1 tot 3 percent. Sedert 1995 is daarvoor geen nieuw kapitaal meer vrijgemaakt. Het is dus een rollend fonds geworden : het terugbetaalde kapitaal wordt opnieuw uitgeleend.

Dat systeem valt niet onder dit ontwerp van decreet. Ik vermoed evenmin dat de twee systemen gekoppeld zullen worden. De goedkope leningen van de RJV zijn voor een aantal centra belangrijker dan de subsidies van Toerisme Vlaanderen. De RJV erkent alleen de bestaande koepels. Als Vlaanderen ze afschaft, rijst er een probleem. In dit ontwerp van decreet wordt daar niets over gezegd.

De heer Jan Laurys : In het reglement van de RJV heeft men het over sociaal toerisme. Als die term wegvalt, moet de reglementering aangepast worden.

De heer Vandendriessche : Dat zal inderdaad aangekaart moeten worden. De vraag is of de RJV het systeem zal behouden. Men houdt het aarzelend in stand. In mijn koepel zijn er de laatste vier jaren geen nieuwe dossiers ingediend.

I.3. Uiteenzetting door de heer Ghijssels, Infopunt Toegankelijk Reizen

De heer Ghijssels : Het Infopunt Toegankelijk Reizen is een initiatief van minister Landuyt en Toerisme Vlaanderen, in samenwerking met vier organisaties met jarenlange ervaring op het vlak van vrije tijd en reizen : 't Kruispunt, het Vakantie bureau van de Katholieke Federatie voor Gehandicapten, het Toegankelijkheidsbureau en de Vlaamse Federatie voor Gehandicapten. Deze organisaties hebben hun krachten gebundeld om personen met een handicap of beperking advies en inspiratie te bieden bij het plannen van hun reis. Ook de toeristi-

sche sector kan bij dit infopunt terecht voor informatie en sensibilisatie. Het infopunt is nu één jaar actief.

Vanaf april 2003 zullen de twee kantoren samengebracht worden op het adres van Toerisme Vlaanderen in Brussel. Dat is belangrijk omdat reizen met een handicap niet langer iets apart blijft. Net zoals bijvoorbeeld gezinnen met kinderen hebben toeristen met een handicap gewoon hun eigen aandachtspunten.

Als medewerker van het infopunt en uit eigen ervaring heb ik enig zicht op de bekommernissen van toeristen met een handicap. Zij kloppen bij ons aan, op zoek naar betrouwbare informatie over geschikte accommodaties. Soms komt de prijs ter sprake, vooral wanneer de betrokkene niet beroepsactief is of deeltijds werkt. De extra kosten als gevolg van de handicap kunnen het vakantiebudget ook beïnvloeden. Het is dan ook niet te verwonderen dat de georganiseerde reizen in groep vaak binnen de kortste keren volgeboekt zijn. De vraag naar een vakantie waar de nodige aanpassingen en hulp beschikbaar zijn, is veel groter dan het aanbod. Dat geldt zowel voor jeugdtoerisme als bij volwassenen.

Toerisme voor Allen is niet alleen van belang voor mensen met een lager inkomen, maar ook voor hen die meer aan toerisme moeten uitgeven. Voor rolstoelgebruikers en personen met astma of een allergie, is de aangeboden infrastructuur ofwel geschikt ofwel niet geschikt. Een rolstoel moet door alle deuren kunnen, van aan de voordeur tot in de badkamer, de lift moet ruim genoeg zijn, er moet genoeg manoeuvreerruimte zijn. Sommigen hebben persoonlijke assistentie nodig. Als de vereisten dwingend zijn, kan men niet kiezen op basis van smaak of budget. Drempelverlaging moet in ons geval heel letterlijk genomen worden. In de praktijk kiezen velen noodgedwongen voor een duur hotel waar enigszins aan die dwingende voorwaarden is voldaan. De grote internationale hotelketens zijn vaak een veilige keuze omdat die met duidelijke normen werken. De prijs is echter navenant.

Van de 50 miljoen Europeanen met een lichamelijke handicap zijn er 35 miljoen in staat om op vakantie te gaan. Vijf miljoen doet dat effectief ook. Nochtans beweegt een en ander. Zowel in binnen- als in buitenland merk ik een verhoogde interesse van de toeristische sector. De infrastructuur wordt toegankelijker gemaakt. In Vlaanderen krijgen hotels een subsidie als ze zich door een erkende adviesdienst laten begeleiden. Men denkt ook na over een beter onthaal van klanten met beperkin-

gen. In december 2002 vonden drie sessies plaats voor baliepersoneel. Gezien het grote aantal inschrijvingen, hebben we in januari drie bijkomende sessie georganiseerd. De reguliere toeristische sector beschouwt basistoegankelijkheid terecht steeds meer als een standaard kwaliteitskenmerk.

Binnen het concept Toerisme voor Allen moeten we hoger mikken dan die basis. Het gaat niet om een doelgroep bedienen die steeds beter terecht kan op de reguliere markt, maar om de mensen die een zorgeloze en aangename tijd buitenshuis willen doorbrengen, maar weinig mogelijkheden vinden die voldoende aangepast zijn. De overige 30 miljoen Europeanen dus. Dat is niet alleen een voorwaarde, maar ook een belofte.

De erkende accommodaties moeten de lat hoger leggen om iedereen te bereiken. Dit publiek heeft weinig of niets aan infrastructuur die alleen maar toegankelijk is. Ze willen een aangepaste accommodatie die hen toestaat autonoom te functioneren.

Toeristen met een handicap zijn een belangrijke groeimarkt. Nu basistoegankelijkheid de algemene norm wordt, zullen de bedrijven die het Toerisme voor Allen-beleid willen volgen de toon moeten zetten en zich beter aanpassen dan de reguliere sector. Anders wordt het doel nooit gerealiseerd.

Daarnaast is er behoefte aan betrouwbare en genuanceerde informatie over de geboden aanpassingen. Het Infopunt Toegankelijk Reizen kan daarbij helpen. Maar ook in andere gedrukte en elektronische media dient een einde te komen aan het misbruik van het internationaal toegankelijkheidssymbool, het rolstoellogo. Terwijl dit symbool in veel landen aan strenge criteria beantwoordt, kan men het hier in elke supermarkt aankopen. Buitenlandse toeristen, maar ook mensen van hier die pas met een handicap geconfronteerd zijn, laten zich misleiden met frustraties tot gevolg. Het ergste is dat bonafide uitbaters van toeristische accommodaties zo geen enkel middel meer hebben om hun toegankelijkheid op een betrouwbare manier te profileren. Investerings en informatie moeten hand in hand gaan.

Vormt dit ontwerp van decreet de aanzet tot een werkelijk Toerisme voor Allen? Ik vind er alvast geen concrete toegankelijkheidseisen terug. De uitvoering ervan zal duidelijk maken of de vlag de lading dekt. Ik kan het alleen maar hopen.

De heer Mathieu Boutsen : In het ontwerp staat in verband met toegankelijkheid dat bewustmaking

van de logiesector en vorming van exploitanten een belangrijk onderdeel is van het actieplan toegankelijkheid. Vele tekortkomingen kunnen volgens het ontwerp verholpen worden door vriendelijk personeel of een begrijpende exploitant. Dit punt zou geen decretale onderbouw vereisen. Is de spreker het daarmee eens?

De heer Ghijssels : De manier waarop toeristen onthaald worden is een kwestie van goed management. Het is een belangrijk aspect, maar bij de vorming wordt vooral gewezen op het belang van goede informatie. Tijdens de sessies over klantvriendelijk onthaal wordt de nadruk gelegd op het belang van kleine infrastructuraanpassingen zoals de manier waarop een deur draait. De mensen kunnen zelf in een rolstoel de beperkingen uitproberen.

In een telefoongesprek heeft men de neiging om vriendelijk te zijn en alle vragen positief te beantwoorden. Het is echter belangrijk om de juiste informatie te geven zodat de toerist voorzorgen kan nemen. Als er bijvoorbeeld één drempel is, kan de persoon in een rolstoel een oprijplankje meenemen.

De heer Mathieu Boutsen : Schiet het ontwerp tekort?

De heer Ghijssels : Vriendelijkheid kan niet in de wet staan, maar een aantal andere aspecten wel. Organisaties van het toerisme voor allen moeten voldoen aan hoge eisen : mensen met een handicap moeten autonoom kunnen functioneren. Dat kan geregeld worden in de uitvoeringsbesluiten. Meteen wordt het verschil met reguliere accommodaties duidelijk. Toerisme voor allen moet zich richten tot de groep die geen alternatieven heeft. De andere reizigers, met kleinere beperkingen, kunnen elders terecht.

Een aantal criteria zullen duidelijk bepaald moeten worden. Ik heb vernomen dat er een labellingsstelsel uitgewerkt wordt. Ook dat is noodzakelijk zodat duidelijk is wat toegankelijkheid is en wat de klant kan verwachten van een bepaald logiesverstrekkend bedrijf.

Mevrouw Veerle Declercq : Wordt er een Europees systeem uitgewerkt?

De heer Ghijssels : Allicht komt er een nieuw Europees labelingsstelsel. Er is al een zekere gradatie in Europa : toegankelijk voor mensen met een lichte handicap, voor gehandicapten met hulp of autonoom. Het label is slechts een eerste aanduiding,

de toerist moet zelf nog altijd contact opnemen met de accommodatie om concrete vragen te stellen. Het onthaal moet daarop kunnen antwoorden.

De heer Didier Ramoudt : Het is niet duidelijk of het ontwerp inderdaad de aanzet is voor een werkelijk toerisme voor allen. De concrete oplossing voor de problemen van andersvaliden is moeilijk. Alle hotels toegankelijk maken is een utopie. Bestaande infrastructuur aanpassen vergt soms exuberante middelen. De accommodaties die al voldoen aan de basisvoorwaarden kunnen misschien extra gestimuleerd worden om hun gebouwen voor alle groepen toegankelijk te maken.

Als het inderdaad klopt dat er 50 miljoen Europeanen behoefte hebben aan meer toegankelijk toerisme, is het ontwerp een maat voor niets, want te beperkt. Waar komen die cijfers vandaan ? Ik wil onderstrepen dat het niet de bedoeling is om de personen met een handicap te isoleren of te stigmatiseren.

De heer Ghijssels : De cijfers komen uit de brochure van Toerisme Vlaanderen over de toegankelijkheid van de logies in Vlaanderen. In die brochure wordt verwezen naar een Europese studie.

De aanpassing van bestaande hotels wordt in fasen gerealiseerd. Eerst wordt de haalbaarheid van de aanpassing van de bestaande infrastructuur beoordeeld. Ook wordt gekeken naar de financiële gevolgen daarvan en de rentabiliteit van het hotel. Pas dan wordt gekeken naar de specifieke behoeften van de doelgroepen. Bestaande logies met trappen zijn bijvoorbeeld al toegankelijk voor gehoorgestoorden. Met een aantal beperkte aanpassingen, onder meer de gebouwen verven in contrasterende kleuren, kunnen ook slechtzienden daar terecht.

Het stigma is aan het verdwijnen, meer en meer logiesverstreckende bedrijven richten zich tot een specifieke doelgroep met beperkingen. Vaak kunnen reizigers met een handicap al terecht in het reguliere circuit. Toerisme voor allen moet zich richten naar groepen die geen of een beperkte keuzemogelijkheid hebben, tot mensen met zeer specifieke of grote behoeften. Die groep wordt vaak ook een trouwe bezoeker van een bepaalde accommodatie. Het gaat trouwens niet noodzakelijk over mensen met beperkte financiële middelen. Voor velen primeert de kwaliteit.

Basistoegankelijkheid moet zoveel mogelijk gestimuleerd worden, vooral bij nieuwe maar ook bij bestaande bedrijven. De organisaties die willen

meewerken aan het Toerisme voor Allen-beleid zullen zich overeenkomstig moeten profileren.

De heer Didier Ramoudt : Het rolstoellogo is volgens de spreker een lege doos. De meeste bedrijven met dat logo voldoen niet aan de criteria. Is dat anders in het buitenland ?

De heer Ghijssels : In Nederland worden de criteria wel nageleefd. Hier in België is het enkel een mooi embleem, minder dan 40 procent is echt toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

De heer Didier Ramoudt : Is dit echt zo schrijnend ? Wanneer echt zou blijken dat hotels onterecht een embleem afficheren moeten we daar zeker aandacht voor hebben : dit is belangrijk.

De heer Ghijssels : Toerisme Vlaanderen bracht een brochure uit waarin de toegankelijkheid van hotels onder de loep werd genomen. Daar staan inderdaad 100 hotels in, die allemaal dachten dat zij voldeden om het logo te mogen dragen, én die er ook mee instemden dat we kwamen kijken. Daarvan zijn er amper 20 toegankelijk met hulp.

De heer Didier Ramoudt : Ik zal dit aan de betrokken minister rapporteren.

De voorzitter : Is het zo dat er geen duidelijke richtlijnen zijn zodat de hotels niet weten waaraan ze zich moeten houden, of wordt het probleem gewoon onderschat ?

De heer Ghijssels : Vooral dat laatste. De wet van 1975 bepaalt dat alle openbare en publiek toegankelijke ruimten voor iedereen moeten toegankelijk zijn. Er zijn wel degelijk normen gesteld, maar ze zijn intussen verouderd. Er werden ook nooit strafmaatregelen aan verbonden.

Het gevolg is dat het dus wel moest, maar dat ieder het zo maar naar eigen inzichten invulde. Meestal wordt het logo al aangebracht in hotels waar de rolstoel door de voordeur kan. Verder denkt men niet.

Mevrouw Veerle Declercq : Bij sommige doelgroepen is niet alleen de infrastructuur maar ook de begeleiding belangrijk. Daar beantwoordt het decreet niet helemaal aan.

De heer Ghijssels : De heer Vandendriessche heeft dit daarnet al aangestipt. De assistentie en de begeleiding is voor sommige groepen een zeer belangrijke troef. Men kan dat proberen te regelen via externe hulp als thuisverpleging, maar indien centra

dit zouden kunnen aanbieden als een permanente service zou dit voor heel wat mensen een pluspunt zijn.

II. HOORZITTING VAN 6 FEBRUARI 2003

II.1. Uiteenzetting door de heer Vanseveren, administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen

De heer Vanseveren : Het sociale toerisme bestaat uit 98 centra verdeeld over 11 koepels. Het aanbod is heel gevarieerd : nieuwe gebouwen, hergebruikte infrastructures en jeugdherbergen. De capaciteit is relatief bescheiden in vergelijking met de campings en hotels. Het sociale toerisme is goed voor 2,5 procent van het aanbod.

Als we naar het aantal overnachtingen kijken, merken we dat het sociaal toerisme in de jaren tachtig een groeiende sector was. In het begin van de jaren negentig was er een stagnatie, die overging in een terugval. Deze trend zet zich nog altijd voort. De bezettingsgraad is echter nog altijd hoog. Ondanks het dalende aantal overnachtingen blijft het sociaal toerisme een belangrijk fenomeen.

Vakantie is ondanks alles niet voor iedereen weggelegd. 28,4 procent van de Vlamingen blijkt nooit met vakantie te gaan. Dat is in één derde van de gevallen het gevolg van financiële problemen. Daarnaast is het toegankelijke aanbod beperkt ondanks investeringen en aanpassingen. Onze maatschappij wordt steeds individueler. Dat geldt uiteraard ook voor gehandicapten. Zij vragen zelfstandige toegankelijkheid dankzij specifieke infrastructuur.

Ook in de sector van de jeugdlogies zijn er enkele problemen. Zo verwacht men terecht een minimale veiligheid. Voorts is er een gebrek aan capaciteit en diversiteit, en een toenemend individueel internationaal toerisme.

De vakantiecentra hebben oog voor de leefbaarheid en rentabiliteit. Een aantal doelgroepen is onvoldoende vertegenwoordigd : jeugd, personen met een handicap en personen met een laag inkomen. De subsidiëring is verzuild geraakt omdat men de subsidies niet aan de centra, maar aan de organisaties gaf.

Dit ontwerp van decreet gaat uit van een doelgroepgerichte benadering. Men zorgt voor tegevoetkomsten voor personen met een laag inkomen. De subsidies voor groepstoerisme gaan even-

wel uitsluitend naar organisaties waarvan het hoofddoel is vakanties organiseren voor personen in armoede. Men beoogt een tussenkomst van 75 procent voor verblijf, vervoer, animatie en verzekering. Er komt een databank met informatie over het aanbod voor individuele toeristen en groepen. Ten slotte wil men aandacht besteden aan de vorming van vrijwilligers, uitbaters en hulpverleners.

Een tweede aandachtspunt is de toegankelijkheid voor personen met een handicap. Men heeft het begrip 'personen met een handicap' heel ruim omschreven : het gaat om mensen met een motorische of mentale handicap, personen met een allergie of astma, en om gehoorgestoorden en slechtzienden. Infrastructuurwerken in volwassenencentra en jeugdlogies zullen gesubsidieerd worden.

De voorbije jaren heeft men al flink geïnvesteerd in de jeugdsector. De laatste tien jaar zijn de investeringen met 700 procent gegroeid. De trend neemt nog toe. In de jeugdsector wil men de capaciteit en de diversiteit handhaven, daarnaast moet gezorgd worden voor elementaire hygiëne en veiligheid. De overheid wil helemaal niet overreglementeren. Ik verwijs in die zin naar de 75-dagenmogelijkheid.

Binnen de jeugdsector worden nieuwbouw, moderniseringswerkzaamheden en brandveiligheid-werkzaamheden voor 40 procent gesubsidieerd. Het is de bedoeling om tot een permanente dialoog met de jeugd te komen. Het repertoire van kampeercentra is het handige vertrekpunt daartoe. Daarnaast schenken we aandacht aan het individuele, internationale jeugdtoerisme.

De organisatorische benadering van het decreet vertaalt zich in een rechtstreekse vergunning en ondersteuning van de vakantiecentra, ondersteuning van de doelgroepen en subsidies voor management-ondersteuningspunten voor infrastructuur : maximum 75 procent voor een coördinator en maximum 40 procent voor de werkingskosten.

De eerste stappen voor doelgroepen zijn inmiddels al gezet. Het Steunpunt Vakantieparticipatie organiseert financiële ondersteuning van groepsvakanties, vakantiebemiddeling voor individuen en groepen en sensibiliseert de toeristische sector. Ook het Infopunt Toegankelijk Reizen is operationeel.

Er is dus sprake van een benadering vanuit het doelgroepenbeleid, met blijvende aandacht voor wat tot nu toe gold als sociaal toerisme, met name gezinnen, senioren en socioculturele groepen. Nieuw zijn specifieke maatregelen voor de jeugd,

voor personen die in armoede leven en voor personen met een handicap.

Er is ook een nieuwe structuur, met een rechtstreekse vergunning van vakantiecentra voor Toerisme voor Allen, een ondersteuning van de doelgroepen en managementondersteuningspunten voor infrastructuur.

Mevrouw Veerle Declercq : De doelgroep van personen met een handicap is zo ruim mogelijk omschreven. Waarom worden astmapatiënten expliciet vermeld, en bijvoorbeeld psychiatrische patiënten niet ?

De voorzitter : De talrijke instituten voor astmapatiënten die er vroeger aan de kust waren, worden afgebouwd. Die patiënten kunnen nu in Toerisme voor Allen terecht.

Minister Renaat Landuyt : Hier speelt het aspect van de toegankelijkheid. Voor astmapatiënten moet er in een specifieke infrastructuur en apparatuur geïnvesteerd worden, voor psychiatrische patiënten bijvoorbeeld niet.

De heer Jan Laurys : U beweert dat bij een derde van de mensen die nooit met vakantie gaan, financiële motieven aan de basis liggen van hun beslissing. Zijn die cijfers gebaseerd op onderzoek ? Is er ook studie verricht over de precieze vakantiebehoeften van die mensen ?

De voorzitter : Om welke redenen gaan de anderen niet met vakantie ?

Minister Renaat Landuyt : In de brochure wordt naar specifieke studies verwezen. Er bestaan ook diverse Europese studies. We zullen de commissie het overzichtsrapport dat België tijdens het Europese voorzitterschap te Brugge gebruikt heeft, ter beschikking stellen.

De heer Vanseveren : Ruim de helft van de mensen die niet met vakantie gaan, blijven gewoon liever thuis.

De heer Jacky Maes : Wat is het grote verschil tussen het sociale toerisme van vroeger en Toerisme voor Allen ?

De heer Vanseveren : Vakantie was vroeger een luxeproduct, dat echter gaandeweg gedemocratiseerd is. Er is een nieuwe definitie nodig van de mensen voor wie vakantie vandaag nog altijd een luxe is : de jeugd, de echte armen en de mensen met een handicap.

De heer Jacky Maes : Maar wat verandert er voor de aanbieders ?

De heer Vanseveren : Omdat zij hun zaak rendabel moeten houden, kunnen ze niet zomaar extra lage tarieven toestaan. Daarom komen er extra maatregelen voor deze doelgroepen.

De heer Didier Ramoudt : Toerisme voor Allen wil de toegankelijkheid tot de toeristische markt versoepelen. Anderzijds mogen we mensen ook niet verplichten om tegen hun zin met vakantie te gaan.

De tot nu toe meest kritische doelgroep zijn de jeugdige toeristen. Zij zijn, in tegenstelling tot de armen en de ouderen, ook echt met toerisme bezig en ze zijn de dragers van het toerisme van de volgende decennia. Daarom moeten ze een goede perceptie krijgen van wat vakantie inhoudt.

Uit het cijfermateriaal kunnen we afleiden dat de minister veel aandacht heeft voor de jeugdsector. Het budget nam aanzienlijk toe. De directe investeringen namen gedurende de laatste 3 jaar met 1.250.000 euro toe. Dit is niet niets. In de jeugdsector zou er echter een tekort zijn aan capaciteit en diversiteit. Wat gebeurde er met de verhoging van de budgetten ? Werkte men aan de capaciteit en de diversiteit ? Of zijn alle budgetten in rook opgaan ? Ik denk echter niet dat de diversiteit en het aanbod spectaculair toenam.

Hoe zal men de mensen die wel op reis willen gaan maar die het zich niet kunnen permitteren, bereiden ? Men moet kunnen communiceren met deze mensen. Op welke manier zal Toerisme Vlaanderen zijn boodschap uitdragen ? Dit is van uitermate groot belang.

Mevrouw Veerle Declercq : Ik heb nog een bedenking over de groep van mensen die niet op reis gaat omdat ze gewoonweg niet op reis wil gaan. Men kan deze mensen niet verplichten om op reis te gaan. Mensen die met toerisme bezig zijn hebben echter de opdracht om hen kennis te laten maken met toerisme. Het is best mogelijk dat de ouders of grootouders nooit een reisje maakten. Jongeren die vroeger actief waren in een jeugdbeweging, zullen later ook vlugger op reis gaan. Men kan niemand dwingen, maar men kan deze mensen wel laten kennis maken met wat reizen is. Dit is een opdracht voor iedereen die met toerisme verbonden is.

De heer Vanseveren : Het is inderdaad niet de bedoeling om de mensen met een deurwaardersexploot te dwingen om op reis te gaan. Toerisme

Vlaanderen zal echter wel aandacht hebben voor de communicatie. Hiervoor bestaat er bijvoorbeeld al het Infopunt Toegankelijk Reizen en het Steunpunt Vakantieparticipatie.

Uiteraard zullen alle moderne middelen voor de specifieke doelgroepen ingezet worden. Wil men de jeugd bereiken, dan moet men een website uitbouwen, aanwezig zijn op festivals en de klassieke kanalen van de jeugdorganisaties volgen. Men zal dus op de meest diverse manieren de communicatie naar de specifieke groepen verzorgen.

Het geld voor de jeugdwerking werd niet zozeer besteed aan de organisaties. De infrastructuur werd daarentegen aangepast. Tevens werden een aantal nieuwbouwprojecten uitgewerkt in Mechelen en Antwerpen. Aan jeugdherbergen kleeft vaak nog een stigma van een uiterst elementaire infrastructuur. Deze tijd is echter lang voorbij.

II.2. Uiteenzetting door de heer Meert, beheerder van het 'Jagershuis', door de heer Schreurs, Sporta, en door de heer Victor, De Lork

De heer Meert : Het kamphuis is gelegen in Tessenderlo, in de neus van Limburg. De industriegemeente Tessenderlo is ook een groen vakantieoord. Het westelijk gedeelte van de gemeente is immers aaneengesloten bosrijk gebied 'Gerhagen'. Dit gebied zet zich over de provinciegrenzen van Antwerpen en Brabant verder. Midden in het wandelgebied 'Gerhagen' en midden in het natuurreserveaat Houterenberg ligt het kamphuis Jagershuis.

De gemeentelijke jeugdraad van Tessenderlo verkreeg in 1984 de concessie over een ruïne van een boerderij en de haar omringende gronden. Tot dan toe waren die het bezit van de gemeente Tessenderlo. Het doel was dat men deze plaats zou ombouwen tot een kampeercentrum voor de jeugd. Tot op dat ogenblik waren wij, zonder resultaat, op zoek gegaan naar subsidies om dit project te kunnen uitbouwen. Ook het Vlaams Commissariaat voor Toerisme kon ons niet helpen.

Na een aanvankelijke afstandelijkheid van het gemeentebestuur kwam er stilaan meer respons. Het project had immers duidelijk zijn waarde bewezen. Het gemeentebestuur zorgde voor water en elektriciteit. Gelukkig kleurde men in deze tijd ook het BPA met de juiste kleuren in. Dit liet ons toe om plannen te maken voor een uitbreiding.

In 1998 startten wij met de plannen voor de finale afwerking en uitbreiding van het gebouw tot een kamphuis met bijkomende mogelijkheden. Ook

deze keer trokken we op pad voor subsidies. In Brussel kregen we echter andermaal nul op het rekest.

Gelukkig kon het project opgestart worden dankzij de hulp die ons geboden werd door de gemeente Tessenderlo. Ook de provincie Limburg droeg zijn steentje bij. Zowel de provincie als de gemeente steunden immers al enkele jaren de kamphuizen door de uitbaters van deze instellingen regelmatig te informeren en door een subsidie toe te kennen aan de kwaliteitsverbetering van kamphuizen.

Ook door de geldelijke en suggestieve inbreng van de Lions Club van Tessenderlo kreeg het project zijn huidige vorm. De Lions overtuigden er ons immers van om bij de verbouwingen ook rekening te houden met de gehandicapten. De Lions Club organiseert trouwens al meer dan tien jaar een kamp voor mindervaliden.

Niettegenstaande al deze hulp waren we toch nog verplicht om een lening aan te gaan. Hierdoor werden onze inkomsten voor de eerst volgende jaren gehypothekeerd en moesten we terug gaan aankloppen bij al diegenen die ons, in het verleden, al financieel hadden gesteund.

Desondanks kunnen we het kamphuis nu aanbieden aan kleine en grote groepen voor een sociaal aanvaardbare prijs. Verder moeten de bijkomende kosten niet op de gebruikers verhaald worden. Het volledige project steunt immers op vrijwilligerswerk en streeft geen winsten na. Het hoeft geen betoog dat deze accommodaties betaalbaar blijven voor alle jeugdorganisaties.

De maximumcapaciteit van het kamphuis is nu 80 personen. De kampgrond beslaat één hectare. Het kamphuis zelf is voorzien van alle basisvoorzieningen en de gelijkvloerse verdieping is gebruiksvriendelijk gemaakt voor gehandicapten. Het is een sobere, robuuste maar veilige infrastructuur.

Ook verblijft men in een kamphuis, toch blijft kamperen er nog een begrip. Men kampeert er immers letterlijk in huis. Zet men de grote poort van de eetzaal open, dan is de zaal een verlenging van de natuur.

Uiteindelijk stellen we slechts een basisinfrastructuur ter beschikking en gebeurt de invulling door de jeugdorganisatie zelf. Iedere jeugdorganisatie heeft zo zijn eigen gaardheid. Zelfs in ons kamphuis, waar alle basismateriaal voorhanden is, verdwijnt het materiaal soms in de kast. Men gebruikt soms immers nog altijd liever zijn eigen materiaal.

Ook sommige ruimtes in het gebouw krijgen, omwille van de organisatie, soms een andere bestemming.

Bij het gebruik van het kamphuis en het kampterein samen, wordt door groepen de keuken buiten verder uitgebreid met een veldkeuken en eigen materiaal. De eetzaal wordt soms eveneens uitgebreid met eigen tenten. Sanitaire voorzieningen zijn zowel binnen als buiten voorzien.

De ons bezoekende gehandicapte groepen vinden slechts een basisvoorziening. Wel is er een extraatje door de ruime doorgangen, de rolstoelvriendelijke ruimtes en het aangepast sanitair. In totaal zijn er slechts 9 aanpasbare bedden voor gehandicapten. De echte extra's moeten er komen van de groepen zelf. Elke groep is immers verschillend.

Door zijn uitzonderlijke ligging, de functionaliteit van het gebouw en de interessante prijs is het huis zeer gegeerd. Dit heeft ons enkele jaren geleden doen besluiten om het kamphuis nog uitsluitend te verhuren aan echte jeugdorganisaties, scholen, instellingen en gehandicaptenorganisaties. Alle volwassenenorganisaties en commerciële organisaties worden geweerd. Het is duidelijk dat er een grote nood is aan degelijke, eenvoudige en betaalbare kamphuizen. Ook binnen de natuurbeheersplannen moet er ruimte blijven voor tentenkampen, kamphuizen en speelbossen. Een kamphuis zonder speelruimte heeft echter geen nut.

Het ontwerp van decreet leert ons in de eerste plaats dat we een vergunning zullen moeten aanvragen en dat de aantrekkelijke subsidiemogelijkheden voor ons te laat komen.

Voor de kamphuizen zijn enkel de artikelen 1 tot 5 en artikel 14 van het decreet belangrijk.

Er is nog een grote onduidelijkheid over de vergunningscriteria. Wij hopen dat men hiervoor zal terade gaan bij mensen van het veld : zij weten wat belangrijk is. De normen zullen moeten verschillen naargelang de grote en het type van kamphuis.

In Limburg hebben wij ons bij de uitbreiding van de jeugddienst aan de adviezen gehouden. Een goede communicatie tussen de kampuitbaters en de overheid is uiteraard nodig maar niet evident.

Dat nu subsidies kunnen verkregen worden is natuurlijk positief. Toch rijzen in verband daarmee nog een aantal vragen. Kunnen subsidies aangevraagd worden vóór men een vergunning heeft ? Subsidies zijn namelijk vaak noodzakelijk om de

norm te kunnen halen. Hoe zal men selecteren als er te veel subsidieaanvragen zijn ? Zullen de kleintjes dan weer niet uit de boot vallen ?

Wij hopen dat de subsidieregeling geen bestraffende en zuiver theoretische normering zal hanteren, maar een positieve en aanmoedigende ondersteuning zal zijn. Ook de kleinere kamphuizen moeten kunnen delen in de pot. Daartoe is een blijvende communicatie tussen de overheid en de uitbaters nodig.

Als dit ontwerp van decreet tot gevolg heeft dat bestaande projecten worden verbeterd en er nieuwe initiatieven kunnen worden genomen, kunnen we het alleen maar toejuichen. We hopen dat het geen verhoging van de huurprijzen of verlies van de eigenheid van eenvoudige kamphuizen tot gevolg zal hebben.

De heer Jo Schreurs : Sporta is uniek in het kader van dit ontwerp van decreet omdat het zowel een verblijfscentrum als een organisatiecentrum voor vakanties van verschillende doelgroepen is. Wij zijn dienstverlenend, hebben een clubsportwerking, organiseren vakanties voor kinderen, jongeren en adolescenten, en exploiteren verblijfscentra.

Het ontwerp van decreet Toerisme voor Allen is vooral gebaseerd op jeugdtoerisme en toerisme voor bepaalde doelgroepen. Wordt hiermee de oorspronkelijke doelstelling van het sociaal toerisme, namelijk vakantiebeleving voor arbeiders, niet te veel over het hoofd gezien ?

Dertig procent van de bevolking gaat niet met vakantie. Is er voldoende onderzoek geweest om te kunnen stellen dat dat louter om financiële redenen is ?

Er gaat heel veel aandacht naar kansarmen en minder validen. Wij denken dat er zeker van vakantie verstoken doelgroepen niet genoemd worden in het ontwerp. Zijn zij vergeten ?

Uit een onderzoek van Toerisme Vlaanderen blijkt dat verblijfscentra niet rondkomen met inkomsten uit exploitatie : zij zijn afhankelijk van subsidies en sponsoring. In de huidige regelgeving kunnen de subsidies maximaal 75 procent van de totale investering in infrastructuurwerkzaamheden bedragen. In het ontwerp van decreet wordt dit percentage teruggeschroefd tot 40 procent. Dit zal er wellicht toe leiden dat werkzaamheden uitgesteld of afgevoerd worden. Bovendien schrijft de subsidiëringsnorm voor dat de begunstigde verblijfscentra het label Jeugdtoerisme moeten hebben. Wat zal er ge-

beuren met de centra die dit label nog niet hebben ?

Drempelverlagende inspanningen zijn zeker aan de orde. Toch mag de rendabiliteit niet in het gedrang komen, zeker wanneer men rekening houdt met de stijgende kwaliteitsnormen en de bezetting die zich concentreert in piekperiodes. Centra die erkend zijn als jeugdverblijfcentra kunnen moeilijk combineren met andere doelgroepen : het is bij combinatie vrijwel uitgesloten conflicten te vermijden.

Initiatieven voor personen met een handicap worden genomen vanuit een visie op toegankelijkheid en concentreren zich op de kwaliteit van de infrastructuur. Men heeft het over private rechtspersonen om vakanties voor personen met een handicap te organiseren. Sporta heeft op dat vlak heel wat ervaring.

Ons proefproject bevestigt dat mindervalide jongeren moeten deelnemen aan vakanties voor valide jongeren. Dat vergt evenwel onnoemelijk veel voorbereiding, naast een individuele benadering, aanpak en begeleiding.

De laatste doelgroep, gezinnen en jongeren, is te algemeen. Elke categorie moet nog eens afzonderlijk gedefinieerd worden.

De subsidie van 12.500 euro voor één coördinator zal niet volstaan. Een kwaliteitsvol aanbod vereist immers een degelijke productvorming, voorbereiding, programmatie en plaatselijke uitwerking.

De heer Paul Victoor : De Lork is een jeugdvakantiehuis van Toerisme Vlaanderen. Het wordt uitgebaat door het Centrum voor Jeugdtoerisme. De Lork telt 130 bedden, verdeeld over 32 kamers, en verzorgt met tien personeelsleden jaarlijks 29.000 overnachtingen. De klanten kunnen in vier groepen verdeeld worden : het weekendpubliek, scholen, minder validen en het battlefieldtoerisme. De Lork behoort ook tot de koepelorganisatie van het Centrum voor Jeugdtoerisme.

Ik sta in contact met nogal wat andere uitbaters. Dankzij het Centrum voor Jeugdtoerisme heb ik enkele bivakhuizen en vakantiecentra kunnen opstarten. Tot slot ben ik nog officier van de brandweer in Ieper. Dat is de invalshoek van waaruit ik het ontwerp van decreet beoordeel.

Dit ontwerp van decreet bepaalt dat iedereen kan rekenen op subsidies : zowel private personen als private rechtspersonen met handelsdoeleinden. Volgens de VZW's is dat in tegenspraak met de

niet-consumptieve en niet-commerciële toerismebeleving. Subsidies voor werken ter verbetering van de brandveiligheid moeten er wel voor iedereen zijn. Dergelijke werken verrijken het patrimonium immers niet. Ze zijn bedoeld om de veiligheid van de gebruikers te verhogen. Een automatische brandmeldinstallatie is voor elk centrum even duur en verhoogt de waarde van het gebouw niet.

Als beslist wordt geen subsidies toe te kennen aan rechtspersonen met handelsdoeleinden, dan moet men er rekening mee houden dat de uitbaters ingewikkelde juridische constructies zullen opzetten om deze beperking te omzeilen.

Aan artikel 2, 1 zou men groepsvakanties van ledenorganisaties moeten toevoegen. Groepsvakanties van ledenorganisaties passen goed in de doelstelling van dit ontwerp. Binnen de KWB, scholen, sportclubs enzovoort is immers geen sprake van sociale uitsluiting. Dat dient benadrukt te worden.

Artikel 3 bepaalt dat de bepalingen inzake brandveiligheid uit het decreet inzake logiesverstrekkende bedrijven in hun geheel of aangepast overgenomen kunnen worden. Wij stellen voor om naar de uitvoeringsbesluiten te verwijzen. Zoals het nu geformuleerd is, zal de brandweer het decreet inzake logiesverstrekkende bedrijven toepassen.

In eenvoudige bivakaccommodaties moet ervoor gezorgd worden dat eventuele branden vlug ontdekt worden zodat de gebruikers onmiddellijk gealarmeerd en geëvacueerd kunnen worden. Dat is belangrijker dan ingrepen in de infrastructuur zoals compartimentering en inplanting. De bivakhuizen zijn over het algemeen afgelegen. Tegen dat de brandweer aankomt, moeten de gebruikers al uit het gebouw zijn.

Artikel 5 bepaalt dat infrastructuurwerken voor maximaal 40 procent gesubsidieerd worden. Volgens ons is 75 procent aangewezen. Men vraagt immers drempelverlagende maatregelen en aanvaardbare prijzen. Voorts moeten de gebouwen toegankelijk zijn voor mindervaliden, en moet de dagaccommodatie uitgebreid worden.

Artikel 9 bepaalt dat maximaal 40 procent van de werkings- en realisatiekosten, en maximaal 75 procent van de wedde van de coördinatoren, vergoed wordt. Een coördinator alleen kost jaarlijks tot 2 miljoen Belgische frank, los van de werkingskosten. Als deze percentages niet verhoogd worden, zullen de jeugdverblijfcentra dat moeten betalen. Dat zal uiteraard invloed hebben op de dagprijs.

De heer Mathieu Boutsen : Stel dat u vanaf nul moet herbeginnen. Volstaat een subsidie van 40 procent van de investeringskosten daarvoor ?

De heer Meert : Absoluut niet. Om de dagprijs aanvaardbaar te houden, zijn bijkomende inkomsten nodig. Al drie jaar verhuren wij alleen nog aan jeugdverenigingen. Volwassenen boeken te lang op voorhand en zouden zo de jongeren buiten zetten.

We kunnen dit enkel bekostigen omdat 50 procent van de werken in eigen beheer wordt uitgevoerd, door vrijwilligers. Het is eigenlijk onmogelijk om het kamphuis voor 3 euro per persoon per nacht uit te baten. Het enthousiasme van de jeugd is onze enige drijfveer.

De heer Jean Geraerts : Zou men dan niet beter spreken over een minimumtoelage van 75 procent in plaats van over een maximumtoelage ?

De heer Meert : De jeugddienst van de provincie Limburg subsidieert al twee jaar kwaliteitsverbetering voor kamphuizen. Maar die moeten geval per geval bestudeerd worden. Omdat sommige eigendom zijn van privé-personen, is een subsidiënorm moeilijk op te leggen. In Leopoldsburg heeft een scoutsgroep haar eigen spaarpot geleidigd om een gloednieuw kamphuis op te trekken. Het is enkel dankzij dergelijke uitzonderlijke gevallen dat er nog kamphuizen bijkomen.

De heer Didier Ramoudt : We mogen ons niet laten verleiden tot een heruitgave van het sociaal toerisme en ons enkel blind staren op de subsidies.

Het kamphuis van de heer Meert beantwoordt aan de huidige voorschriften om gehandicapten te ontvangen. Kan dat met het nieuwe decreet een probleem worden ? En hoe zit het met de voorschriften inzake de sanitaire voorzieningen ?

Tegenover de heer Schreurs zou ik willen stellen dat de grote verdienste van dit ontwerp van decreet precies is dat het toerisme opengetrokken wordt, weg van de zuilgebonden instellingen.

Als de vertegenwoordiger van De Lork zegt dat een vzw niet direct synoniem is van een niet-winstgevend bedrijf, wil ik hem geruststellen : het ontwerp van decreet dat in de maak is, houdt daar rekening mee, al was het maar opdat VZW's zouden kunnen overleven.

De heer Jacky Maes : Ik ben voor 100 procent betoelaging. Toerisme voor Allen komt er omdat we een trendbreuk willen : anders dan in het verleden

willen we niet langer bakstenen maar mensen subsidiëren. Maar ik heb liever een zekere betoelaging van 40 procent dan een betoelaging van 75 procent 'voorzover ze beschikbaar zou zijn'.

De heer Didier Ramoudt : De Lork heeft al twee jaar ervaring met de opvang van kansarmen. Wat is uw ervaring met het steunpunt ?

De heer Paul Victoor : We hebben een zeer hoge bezettingsgraad. In de zomervakanties herbergen we uitsluitend mindervaliden. Daarnaast komen allerlei soorten ledenorganisaties bij ons terecht : van gepensioneerdenvbonden, over OCMW's tot voetbalclubs. Zij zoeken vaak een plaats voor individuele personen maar voor hen hebben wij geen accommodatie : er is bijvoorbeeld enkel centraal groepssanitair. Individuele kansarmen krijgen we dus niet over de vloer.

De heer Jan Laurys : Er zijn verschillende soorten subsidies. Wat is het subsidiepercentage van de totale kostprijs ?

De heer Meert : 50 procent. We hebben een totale investering van 8 miljoen Belgische frank gedaan.

De heer Jan Laurys : Er zullen ook veiligheidsnormen worden opgelegd. Welke gelden er momenteel ?

De heer Meert : We richten ons hoofdzakelijk op het decreet over de logiesverstrekkende bedrijven. We hebben de nieuwbouw overigens structureel aangepast. De strengste norm is immers de beste.

De heer Jan Laurys : Geldt die 50-procentregel ook voor de andere organisaties ?

De heer Jo Schreurs : Inderdaad.

De heer Paul Victoor : Bij ons ligt het anders. Wij hebben een erfpachtovereenkomst met Toerisme Vlaanderen. Deze overeenkomst bedraagt anderhalf procent van de investeringskosten.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik uitte in de commissie bevoegd voor jeugdbeleid mijn bezorgdheid over dit nieuwe decreet. Vele kampeerhuizen zouden in de problemen kunnen komen. Door dit nieuwe decreet zullen een aantal kampeerhuizen hun deuren immers moeten sluiten. Wat is de reactie op het veld hierover ?

Minister Renaat Landuyt : Er moet een misverstand rechtgezet worden. Het is de bedoeling om

de jeugd te ondersteunen. Men wil tot meer veiligheid komen en een opwaardering bereiken.

Voor mij telt de wettekst. Het is niet de bedoeling om wat dan ook te verbieden. Het is enkel de bedoeling om een label 'Toerisme voor Allen' toe te kennen aan allen die dit willen. Het kan dus niet dat er een aantal exploitaties zouden worden gesloten.

Ik kan me niet voorstellen dat de burgemeesters niet zouden willen waken over de veiligheid van de jeugd. In die zin was ik zelf in paniek. De noodroep creëert immers het idee dat er een aantal plaatsen zijn die onveilig zijn voor de jeugd. Ik kan me dit niet voorstellen.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik had toch graag een antwoord gehad van de mensen uit het veld zelf.

Minister Renaat Landuyt : Men hoeft geen onrust te creëren. Ik zeg hier heel officieel dat men zich geen zorgen hoeft te maken.

II.3. Uiteenzetting door de heer Antoon Van Eeckhout, gedelegeerd beheerder van de Vereniging van Vlaamse reisbureaus

De heer Antoon Van Eeckhout : Ik ben sinds 1967 als ondernemer, investeerder, bestuurder van verschillende vennootschappen betrokken in de reisbureausector. Verder ben ik ook bedrijfsconsulent, deskundige in rechtszaken, docent in het hoger onderwijs en gastprofessor. Ten slotte ben ik ook een auteur van twee standaardwerken over het toerisme in Vlaanderen.

Ik heb de uitnodiging om aan deze hoorzitting deel te nemen aanvaard als deskundige voor toerisme en niet als vertegenwoordiger van een beroepsvereniging. Uiteraard heb ik mijn mening over dit decreet kunnen vormen op basis van de door mij opgedane ervaringen.

Wie kan er nu kritiek geven op het nobele ideaal om toerisme voor iedereen toegankelijk te willen maken ? Toerisme is voor velen immers een primaire behoefte geworden. Men kan de slogan 'Toerisme voor Allen' dan ook gelijkstellen met 'Eten voor allen' of 'Kleding voor allen'. Hierbij zijn we meteen bij de kern van de zaak : 'Toerisme voor Allen' is enerzijds een hertaling van een reeds bestaand gegeven en anderzijds een onbereikbaar ideaal.

Het zogenaamde sociaal toerisme van de jaren zestig en zeventig vertoonde al een aantal kenmerken van wat men nu 'Toerisme voor Allen' noemt. Toen leed het echter aan kwalen zoals verzuiling, gebrek aan creativiteit en bloedarmoede. Het is echter de commerciële sector die, onder impuls van de Oostendenaar Rudolf Vanmoerkerke, het commercieel toerisme heeft gedemocratiseerd. Geen enkel overheidsinitiatief heeft in het verleden meer gedaan of zal in de toekomst ooit meer doen voor de creatie van nieuwe toeristen dan Vanmoerkerke.

De enige echter hinderpaal voor 'Toerisme voor Allen' is van economische aard. Wie geen overschot heeft op zijn huishoudbudget kan, nadat de drie basisbehoeften bevredigd zijn, niet denken of deelnemen aan toerisme. Armoede is geen hinderpaal voor toerisme, het maakt toerisme gewoon onmogelijk. Welk zinnig mens kan deelnemen aan toeristische activiteiten wanneer zijn kinderen slecht gevoed, slecht gekleed of slecht gehuisvest zijn ? De omgeving van de betrokkene zou het hem of haar zeer kwalijk nemen.

Voor de andere groepen zoals de gezinnen, de jeugd en de senioren, is er, zowel vanuit de commerciële als vanuit de klassieke sociale sector een voldoende aanbod. Alleen voor de gehandicapten schieten de huidige structuren nog steeds schromelijk tekort. Het gaat hierbij zowel om de fysieke als de psychische aspecten. Mensen met een handicap zijn nog steeds niet overal welkom, zelfs niet in instellingen die zich sociaal durven noemen.

Wie beweert dat toerisme niet consumptief is, heeft geen besef van wat toerisme eigenlijk is. Toerisme is immers altijd consumptief. Het is trouwens een van de meest consumptieve sectoren die er bestaat. 'Toerisme voor Allen' kan dan ook alleen maar zinvol zijn wanneer het het doel heeft om wie reeds voldoende bezit aan toerisme te laten deelnemen. Degenen die het financieel moeilijk hebben, moet 'Toerisme voor Allen' enkel een betere toegang tot het toerisme verschaffen. Bij dit alles denk ik niet aan de amateuristische reisorganisatie die kan voortspruiten uit dit decreet maar aan de opvang en begeleiding van kinderen, bejaarden en gehandicapten.

Het is overigens al lang bewezen dat de meest efficiënte consumptie gebaseerd is op commerciële initiatieven. Heeft de vrije markteconomie precies niet gezorgd voor welvaart ? Welvaart is toch het basiselement dat toerisme mogelijk maakt ?

Ik heb ook met afgrijzen vastgesteld dat dit ontwerp van decreet een van de basiselementen van

de bescherming van de toerist laat verdwijnen. Er worden aan de reisorganisatoren en reisbemiddelaars immers geen strenge eisen meer opgelegd. Terwijl aan de professionele reisorganisatoren en -bemiddelaars steeds zwaardere eisen worden gesteld, wordt aan de reisorganisatoren, die voor de meest kwetsbare groepen van onze maatschappij zouden moeten instaan, geen enkele financiële eis gesteld om een vage erkenning te bekomen.

Een van de kernopdrachten van de minister van toerisme is het bevorderen van het toerisme in en naar Vlaanderen en het ordenen van de toeristische sector. Tot hier toe is hier amper iets van gerealiseerd. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat dit vaag ontwerp van decreet enkel een schaamlapje is voor het falen van de cel toerisme van het kabinet van de minister. Dit falen werd trouwens bevestigd door het ontslag van de betrokken adjunct-kabinetschef.

Toerisme is onverbrekelijk verbonden met welvaart. Zonder welvaart is toerisme onmogelijk. Wie 'Toerisme voor allen' wil bevorderen, moet in de eerste plaats werken aan de welvaart van de burger. Misschien kan de minister van toerisme en werkgelegenheid zich dan ook wat meer inspannen om de werkgelegenheid te bevorderen.

De heer Jacky Maes : Wat is het standpunt van de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus over dit decreet ?

De heer Antoon Van Eeckhout : Het ontwerp van decreet mist zijn doel.

De voorzitter : Wenst u dit nog te onderbouwen ?

De heer Antoon Van Eeckhout : Ik heb dit voldoende onderbouwd tijdens mijn betoog.

De heer Didier Ramoudt : Ik heb de indruk dat het betoog geen verband had met het decreet dat wij hier bespreken. Ik vraag de tussenkomst van de heer Van Eeckhout uit het verslag van deze vergadering te willen schrappen.

De voorzitter : Ook als wij niet akkoord gaan met de inhoud van een uiteenzetting kunnen we dat niet. Een verslag is een verslag. Het blijft ongewijzigd.

II.4. Uiteenzetting door de heer Glorieux, Federatie van de Toeristische Industrie (FTI), en door de heer De Bouw, secretaris-generaal Horeca-Vlaanderen

De heer Glorieux : De Federatie der Toeristische Industrie is een koepelorganisatie met twee deelsectoren : enerzijds de reisindustrie die Belgen naar het buitenland brengt en anderzijds de onthaalindustrie die buitenlanders naar België haalt én zich ook richt op reizen in het binnenland.

Voor ik aan de uiteenzetting van mijn standpunt begin wil ik me uitdrukkelijk distantiëren van de vorige spreker.

In grote lijnen staan wij achter dit ontwerp. Wij menen dat er geen tegenstelling hoeft te bestaan tussen de toeristische industrie en het sociaal toerisme, integendeel : wij zijn ervan overtuigd dat een goede samenwerking mogelijk is. Uiteraard hadden wij liever vakantiecheques voor het geheel van de toeristische industrie, maar dat is een heel andere discussie.

Dit is reeds de vierde keer dat er verandering komt in de wetgeving omtrent de reisbureaus. De wijzigingen zijn steeds partieel : het is blijkbaar niet mogelijk de wetgeving fundamenteel en als geheel te herzien. De huidige wetgeving dateert van 1965 en is onder meer door een enorme evolutie van de bestemmingen en door de mogelijkheid van het elektronisch boeken achterhaald : de hele wetgeving terzake is aan herziening toe. Ik zal bij de ontbinding van het federaal parlement dan ook vragen de mechanismen die een volledige herziening verhinderen op te heffen.

Systematisch worden de reisorganisaties uit de VZW-sfeer van de vergunningsplicht ontheven. Dat is reeds zo met het sociaal toerisme en het jeugdtoerisme, en de stap tot de culturele organisaties is maar klein. Zullen ook zij zonder meer reizen mogen organiseren ?

Maar men kan de Europese reiscontractenwetgeving toch niet zomaar naast zich neerleggen ? Deze Europese wetgeving is een bescherming van de gebruiker op het vlak van financiën en veiligheid. Indien men ze niet in het nieuwe decreet zou opnemen ontnemt men de sociale-vakantieganger daardoor de bescherming die wél gegarandeerd wordt in het commerciële circuit. Ik wil niet doemdenken, maar ooit zal er wel eens iets gebeuren

waardoor een organisatie in moeilijkheden komt. De verantwoordelijkheid die aan dit ontwerp van decreet verbonden is, is in die zin zeer groot. Wij pleiten er dus voor bij de criteria voor de vergunningen zeker aandacht te hebben voor de Europese reiscontractenwetgeving om de bescherming van de consument te garanderen.

De heer De Bouw : Dit ontwerp van decreet is een concretisering van de discussie die gevoerd werd in 1996 naar aanleiding van de audit van Toerisme Vlaanderen en waarin beslist werd het sociaal toerisme apart te behandelen. Het ligt voor de hand dat er spanningen waren tussen de commerciële en de sociaal-toeristische sectoren : het verblijf werd in één tak grotendeels gesubsidieerd. Wij stelden ons ook de vraag of de mensen die aan deze gesubsidieerde vakanties deelnamen wel degelijk deel uitmaakten van de doelgroep waarvoor ze bedoeld waren. Om alle discussies hieromtrent te vermijden denken wij dat de doelgroepen zeer goed moeten omschreven worden om te beletten dat hun definitie in de loop van tijd zal gaan vervagen. Wij hopen dat het decreet geen tweesporenbeleid zal betekenen in de logiesverstrekking.

Uiteindelijk creëert men nu twee soorten bedrijven : degene die vallen onder het ontwerp van decreet Toerisme voor Allen en degene die vallen onder het decreet inzake logiesverstrekkingen bedrijven. Rekening houdend met de inspanningen die wij moeten leveren op het vlak van kwaliteit en brandveiligheid, vraag ik er nauwlettend op toe te zien dat dit ontwerp van decreet geen achterpoortje wordt om alsnog een vergunning te bekomen als men niet voldoet aan de eisen uit het decreet inzake logiesverstrekkingen bedrijven.

Dit ontwerp van decreet subsidieert een bepaalde bevolkingsgroep rechtstreeks om hun toe te staan op vakantie te gaan. Iedereen heeft recht op vakantie. Wij vragen ons alleen af of die vakantie ook in het buitenland moet doorgebracht worden. Kan het niet in Vlaanderen zelf ?

De heer Jacky Maes : De heer Glorieux wil dat de niet-commerciële sector aan dezelfde verplichtingen voldoet als de commerciële sector. Kan hij dat wat nader bepalen ?

De voorzitter : Is dat eigenlijk wel mogelijk gezien onze doelstellingen ?

De heer Glorieux : De commerciële sector is verzekerd tegen financieel onvermogen van organisator en verkoper, en voor burgerlijke aansprakelijkheid. Wij verkopen immers een dienst die nog voor de

levering betaald moet worden. Dat geldt eigenlijk ook voor wat we hier bespreken. Het enige verschil is dat de vakanties vooral in Vlaanderen plaatsvinden, en niet in het buitenland. Wij pleiten voor een gelijksoortige verzekering voor de niet-commerciële sector omdat het publiek er evenveel zekerheid zou hebben.

De heer Jacky Maes : Ik had het anders begrepen.

De heer Didier Ramoudt : Artikel 2 bepaalt dat Toerisme voor Allen van niet-commerciële aard is. Zou het voor het commerciële circuit mogelijk zijn hier toch op in te spelen ?

Ik vraag me af of de private sector eigenlijk wel geïnteresseerd is in subsidies voor toegankelijkheidswerken. De heer Ghijssels van Infopunt Toegankelijk Reizen heeft ons gezegd dat de private sector vorig jaar vier subsidieaanvragen heeft ingediend. Eén ervan was niet ontvankelijk. De drie andere zijn om andere redenen afgewezen. Nog volgens de heer Ghijssels misbruiken nogal wat hoteluitbaters het toegankelijkheidspictogram. Klopt dat ?

De voorzitter : Wie kent dat label toe ?

De heer Jan Laurys : Waarom stapt de commerciële sector af van het SERV-standpunt ? Waarom zegt de commerciële sector niet dat ze kan deelnemen aan Toerisme voor Allen ? De commerciële sector kan die doelgroepen toch ook ontvangen en de gepaste infrastructuur aanbieden mits ze ook van subsidies kan genieten ? Waarom kiest de commerciële sector eigenlijk voor dualisering ? Is dat een bewuste keuze ?

De heer Glorieux : Ik heb uitdrukkelijk gezegd dat er geen tegenstelling is tussen de commerciële en de sociale sector. De commerciële sector ontvangt die doelgroepen al. De gebruiker moet wel dezelfde garanties krijgen in de sociale sector als in de commerciële sector. De twee kunnen uiteraard samengaan. Wij werken nu al samen met sociale organisaties. Wij blijven achter het SERV-standpunt staan.

De voorzitter : U vraagt alleen dat beide sectoren hun gebruikers dezelfde garanties bieden.

De heer Glorieux : Inderdaad.

De heer De Bouw : Is de private sector geïnteresseerd in subsidies voor toegankelijkheidswerken ? Uiteraard. Het klopt dat er vorig jaar maar vier aanvragen zijn ingediend, maar het vergt enige tijd

om deze ideeën ingang te doen vinden in onze sector.

Bovendien bestaat onze sector voornamelijk uit KMO's. Men zal niet onmiddellijk investeren in meer toegankelijkheid omdat er subsidies aangevraagd kunnen worden. Maar als men andere renovatiewerken plant, zal men wel rekening houden met toegankelijkheid en die subsidies aanvragen.

De hoteluitbaters bepalen zelf of hun hotel toegankelijk is. Vroeger controleerde Toerisme Vlaanderen dat niet omdat er geen normen waren. Toegankelijkheid was vaak beperkt tot de receptie en de lift. Toerisme Vlaanderen heeft ondertussen voor normen en criteria gezorgd. Ik stel vast dat die normen vaak opgevraagd worden door architecten.

Hoteluitbaters staan open voor toegankelijkheid voor mindervaliden, maar streven tegelijk naar een normale klantenmix. In een gastvrij bedrijf zitten valide en mindervalide mensen naast elkaar. Geen enkele uitbater zal al zijn kamers voor iedereen toegankelijk maken.

De voorzitter : Er zijn ondertussen dus normen, maar het is nog altijd de uitbater die bepaalt of hij een pictogram hangt.

De heer De Bouw : Dat klopt.

De voorzitter : In de sector die onder de VLAM ressorteert, legt men zichzelf een label op. Hier bestaat dat niet. Dat is toch een mankement.

De heer De Bouw : Dat kan een onderdeel worden van de controle die nu al door Toerisme Vlaanderen uitgeoefend wordt.

Mevrouw Veerle Declercq : Men kan mensen met een laag inkomen toch niet dwingen in eigen land op vakantie te gaan ?

De heer De Bouw : Ik geef er de voorkeur aan dat vakanties die voor 75 procent door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd worden, in eigen land genomen worden.

II.5. Uiteenzetting door de heer van Mierlo, Vlaamse Federatie voor Hoeve- en Plattelandstoerisme

De heer Van Mierlo : Het standpunt van onze federaties is goedgekeurd door een aantal partners van de SERV.

Het voorliggende ontwerp van decreet is een lovenswaardig initiatief. Het verlaagt de vakantie-drempel en biedt bepaalde kansengroepen de mogelijkheid om op vakantie te gaan. Het zal ook de spanning tussen de sociaal-toeristische centra en de commerciële centra doen verminderen omdat ieder verblijf hiervoor in aanmerking komt.

Volgens de uitbaters van het hoeve- en plattelandstoerisme houdt het ontwerp echter wel het gevaar in dat men de kansengroepen letterlijk gaat aanwijzen en als dusdanig herkenbaar maken. Men nodigd de doelgroep als groep uit om samen vakantie te nemen in speciaal daarvoor ingerichte of gekwalificeerde huizen, met speciaal voor hen opgeleide animatoren, specifieke programma's enzovoort. Zo kan een lovenswaardig initiatief uiteindelijk leiden tot het stigmatiseren van een bepaalde bevolkingsgroep.

Daarenboven lijkt het systeem om vakantie te organiseren omslachtig en duur. Klopt het wel dat men eerder investeert in mensen dan in bakstenen, zoals in deze commissie beweerd wordt ? Waarom geen kansen geven aan bestaande, eventueel, kleinschalige, vakantie-uitbatingen ? Ook het ter beschikking stellen van budgetgerelateerde informatie kan hierbij nuttig zijn.

Wij stellen voor om de kansarmen de mogelijkheid te geven zelf te bepalen waar ze op vakantie gaan – in een culturele stad, aan zee of in de bossen – en hen zelf te laten bepalen voor welke provincie en voor welk soort – bestaande – vakantie-uitbating ze opteren.

Zo zullen de kansarmen niet als dusdanig herkenbaar zijn en kunnen ze op een normale manier met de andere bevolkingslagen in contact komen en hun vakantie nemen. Ze zullen dus niet gestigmatiseerd worden.

We stellen voor om de beoogde doelgroep vakantiecheques aan te bieden om op de beschreven manier hun vakantie op te nemen. Die formule ligt in het verlengde van de behandeling van soortgelijke doelgroepen.

De uitvoering zal bovendien minder duur zijn. We pleiten voor een evenwichtige combinaties tussen de voorstellen van het ontwerp en de bestaande uitbatingen.

De heer Jacky Maes : Ik ben verrast door uw bewering dat de kansarme geen keuzemogelijkheden heeft. Dat is alvast niet de bedoeling van het ontwerp van decreet.

De heer Van Mierlo : Men zal bepaalde huizen inrichten, specifiek voor kansarmen, hen in groep verzamelen en hen als dusdanig kunnen aanwijzen. Daardoor worden ze gestigmatiseerd.

De heer Jacky Maes : Dat moeten we alleszins vermijden. Het ontwerp van decreet geeft mij geen reden tot bezorgdheid maar we moeten ook de uitvoeringsbesluiten bewaken.

Mevrouw Veerle Declercq : Het bestaan van groepen die met kansarmen werken, moet toch eerst erkend worden. Maar er is in het ontwerp van decreet geen sprake van specifieke huizen of constructies.

De heer Van Mierlo : Ik begrijp dat men de kansarmen herkenbaar maakt omdat ze samen met vakantie gaan. Bied hen toch een formule aan die hen compleet vrij laat.

De voorzitter : In het sociaal toerisme oude stijl werd men veel gemakkelijker gestigmatiseerd, bijvoorbeeld door het dragen van specifieke kledij.

De heer Jan Laurys : Het gevaar van stigmatisering is inderdaad reëel. In de gehandicaptensector heeft men, precies om dat gevaar af te wenden, geopteerd voor een persoonlijk assistentiebudget. Men mag dus in geen geval specifieke inrichtingen oprichten. Maar men moet wel een onderscheid maken tussen de diverse doelgroepen. De discussie over of nu op de eerste plaats mensen dan wel gebouwen gesubsidieerd worden, doet niet ter zake : het gaat er om dat mensen de mogelijkheid krijgen om op vakantie te gaan.

De heer Didier Ramoudt : Is uw standpunt dat van de Vlaamse Federatie voor Hoeve- en Plattelands-toerisme of dat van Boerenbond, Unizo en VEV ?

De heer Van Mierlo : De SERV heeft de Vlaamse Federatie voor Hoeve- en Plattelandstoerisme gevraagd een standpunt voor te bereiden. Dat is aanvaard door de drie partners van de SERV die u net vermeld hebt.

De heer Didier Ramoudt : Als liberaal kan ik uw pleidooi voor de vrijheid van het individu alleen maar toejuichen. Ik begrijp ook uw vrees voor stigmatisering. Precies om dat tegen te gaan, wordt in het ontwerp van decreet in de mogelijkheid voorzien om uit te wijken naar de reguliere sector.

Landbouwers die in het kader van hoeve- en plattelandstoerisme groepen op hun boerderij ontvangen, zullen aan een aantal decretale voorwaarden

inzake sanitaire voorzieningen en brandveiligheid moeten voldoen. Zullen ze daardoor niet afhaken ?

De heer Van Mierlo : Het hoevertoerisme is de laatste jaren sterk geprofessionaliseerd. Het ressorteert eveneens onder het decreet op de logiesverstrekkende bedrijven van 1984. De vorm waar de heer Ramoudt op alludeert, bestaat niet meer in Vlaanderen. Dit is niet meer terzake. Men heeft hier te maken met professionele uitbaters die op een professionele manier toerisme aanbieden aan zowel gezinnen als zakenlui. Jeugdgroepen nemen nog wel eens genoeg met een weide. In Vlaanderen is dit echter een uitzondering geworden.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun bijdrage. De hoorzittingen zijn hiermee afgerond.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Veerle DECLERCQ
Jan LAURYS

André-Emiel BOGAERT